

JOLLEN BULLETIN

JAARUITGAVE 2024

Zeilen met
de Twaalfvoetsjol
in het buitenland

Impressie van de
Sneekweek 2024

Toertocht
Elfhoeven Reeuwijk

2x Jolverhalen:
Jelle de Waard
en familie Romkes

Jachtwerf van der Meer

Sinds 1911

Nieuwbouw en restauratie van overnaadse houten sloepen, vletten en 12-voetsjollen.

Dealer van Pega-trailers en Harken-beslag.

Gertjan van der Meer

Plantage 32

2377 AJ Oude Wetering

Telefoon 071 331 22 50

Mobiel 06 23 78 23 00

www.jachtwerfvandermeer.nl
gertjan@jachtwerfvandermeer.nl

Jachtbouw

de Groot

Nieuwbouw, onderhoud en reparaties
Gespecialiseerd in houten jachten

Gerrit Imbosstraat 5
9607 PA Foxhol (Gr.)
Tel. 0598 - 371722

www.jachtbouwdegroot.nl
info@jachtbouwdegroot.nl

Colofon

Het Jollenbulletin is het magazine van De Twaalfvoetsjollenclub voor ruim 300 leden, donateurs en vrienden

De Twaalfvoetsjollenclub

Secretariaat:
Badhuiswal 11, 8011 VZ Zwolle
06-22452164
www.twaalfvoetsjollenclub.nl
IBAN: NL14 INGB 0003 0674 90 / BIC: INGBNL2A

Bestuur

Voorzitter: Jaap Wientjes
06-10883706
voorzitter@twaalfvoetsjollenclub.nl
Secretaris: Jules ten Berg
06-22452164
secretaris@twaalfvoetsjollenclub.nl
Penningmeester: Rudy Kuiters
06-51819269
penningmeester@twaalfvoetsjollenclub.nl
Wedstrijdsecretaris: Harm Yntema
06-42000216
wedstrijdsecretaris@twaalfvoetsjollenclub.nl

Regiocommissarissen

Noord: Tsaerd de Jong
06-41382830, trdejong@home.nl
West: Robin Nieboer
06-51365398, nieboerr@gmail.com
Midden: Hero Breuning
06-53990559, herobreuning@gmail.com

Technische Commissie

Frans Smits franssmits@gmail.com
Donald Schotel donaldschotel@hetnet.nl
Pieter Prins pieter.prins@rhdhv.com

Klassencontroleurs

Donald Schotel
donaldschotel@hetnet.nl

Register

Froukje Daniels-de Bruin
froukjedaniels@hotmail.com
Pieter Daniels
pmt.daniels@hetnet.nl

Redactie

Jollenbulletin: Hero Breuning, Willemien Rooswinkel en Jacqueline Francoys
jollenbulletin@twaalfvoetsjollenclub.nl
Website: Sjouke Dijkstra en Huub de Haas
website@twaalfvoetsjollenclub.nl
Jollenpost: Jules ten Berg, Jaap Wientjes

Jollenbulletin

Vormgeving: Edwin Winkelaar
Drukwerk: Ten Herkel

Omslag

Foto: Eize Hoekstra

De Twaalfvoetsjollenclub noch de redactie van het Jollenbulletin is verantwoordelijk voor de inhoud van de artikelen in dit blad en kan niet aansprakelijk worden gesteld voor schade als gevolg van niet of onjuiste vermelding van gegevens. Kopiëren, overnemen, verspreiden en elk ander gebruik is slechts toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van De Twaalfvoetsjollenclub.

DE PRIJS VAN DE TWAALFVOETS-JOLLENCLUB

Elders in dit bulletin vindt de lezer een stukje over de historisch te winnen zeilprijzen, maar de club heeft zelf ook een prijs in de vorm van contributie. Dit jaar zijn we als club van start gegaan met een nieuwe website, up-to-date, avg -en privacy proof.

De website is gecombineerd met de ledenadministratie en het innen van de drie soorten contributies voor leden, B-leden en donateurs. De jaren hiervoor hadden we diverse registraties van de clubleden op vier verschillende lijsten; die op de oude website, de lijst van de secretaris, die van de penningmeester en de verzendlijst voor het bulletin. Ledenadministratie blijft een complex gebeuren. Door de centrale registratie op onze nieuwe website, met het opnieuw éénmalige aanmelden van alle leden, zelf verantwoordelijk voor hun gegevens, hebben we nu één centrale registratie.

De betalingen van de contributie verlopen per 2024 en in de toekomst geautomatiseerd. Op 15 oktober jl zijn 185 leden, 37 B-leden en 18 donateurs via stripe, het betaalonderdeel van de site, geregistreerd. 25 leden beëindigden om verschillende redenen het lidmaatschap. Een klein aantal leden registreerden zich niet via de site maar betaalden direct aan de club.

Onze correspondentie zal vanaf volgend jaar vrijwel volledig via de website plaatsvinden zodat de kans bestaat dat deze leden geen informatie meer krijgen. Ik roep diegenen dan ook dringend op zich volgend jaar alsnog via de website te registreren. Mocht u bij de registratie hulp nodig hebben, neem dan contact op met ondergetekende of één van de andere bestuursleden.

Heeft u de contributie over 2024 nog niet voldaan, dan kan dat dit jaar nog op de oude manier, maar liever via de registratie op onze nieuwe website.

Contributie Twaalfvoetsjollenclub 2024

Leden	€ 50,-
B-leden	€ 30,-
Donateur	€ 29,-

Bankrekening: NL 14 INGB 0003 0674 90
De Twaalfvoetsjollenclub
ovv: Lid, B-lid of Donateur

Ja, ook uw club heeft een prijs.

Rudy Kuiters
penningmeester

Inhoud

- 03 Van de penningmeester
- 04 Van 't helmhout
- 05 Help, mijn roerbleslag is kapot!
- 06 Het lijntje om de gaffel naar de andere kant van de mast te trekken
- 07 Een berichtje van CoCootje uit west
- 08 Zeilen met de Twaalfvoetsjol in het buitenland
- 16 Jol verhalen
- 19 Tips van Hero
- 20 Even voorstellen
- 22 Toertocht Elfhoeven Reeuwijk
- 24 Jol verhalen
- 27 Prijswinnaars
- 28 Verslag Regio West
Verslag Regio midden
- 30 Interview met de kampioen
- 32 Sfeerimpresie van een fantastische Sneekweek
- 34 De prijs is het bewijs
- 36 Sneekweek 2024
- 37 Jollen perentaart
- 38 Het gebruik van ChatGPT
- 40 In memoriam

Van 't helmhout

TOEREN, ZWALKEN, WEDSTRIJDZEILEN.

Socialer leuk en goed voor je geestelijke en lichamelijke conditie en heel veel leuker dan de sportschool

Er ligt een prachtig nieuw bulletin voor u klaar. Daar is hard aan gewerkt en het is extra leuk en belangrijk omdat het één keer per jaar uitkomt en er zaken in staan die wat verder van de actualiteit af staan. Het is vermaak en informatie!

Terugkijkend op dit jaar kunnen we blij en tevreden zijn. m.b.t. de zwaardkast hebben de besluiten die zijn genomen in de Vergadering van Eigenaren de zaak opgelost. Zo hoort het, met meerderheid van stemmen in de vergadering door Het Verbond uitgeschreven. In tussen is de club sterk; er komen steeds weer nieuwe leden bij. Er wordt frequent en fanatiek wedstrijd gezeild maar ook gezwalkt en getoerd. Het is een leuke club mensen en de jol is en blijft leuk en dus steeds in trek. Je kunt bijna ieder weekend ergens varen en vaak op meerdere plekken en dus dicht bij huis. De velden zijn steeds interessant groot (met regelmaat zijn we de grootste klasse). Als je de sterke kanten op een rij zet dan valt op dat we een klasse zijn waarin juist ook veel vrouwen varen en zeer succesvol juist. Er zijn niet veel klassen waar dat ook het geval is. Het is een lowtech boot en ik denk dat dat ook een deel van de aantrekkelijkheid is. Daarbij zijn ze niet erg duur en houden hun waarde. En zeilen is m.i. toch nog steeds heel veel leuker dan naar de sportschool gaan.

Zijn er dan geen negatieve kanten of bedreigingen voor onze klasse? Ik zou eigenlijk niet weten welke. En zolang we aandacht blijven besteden aan lekker zeilen en goede contacten op de wal moet het goed blijven gaan. Ja de jollenzeilers worden ouder. Maar gelukkig komen er toch steeds weer nieuwe zeilers bij waarvan ook die jonger zijn dan het gemiddelde. Als ik dat allemaal zo op schrijf is er eigenlijk niets te wensen over. Dat is gevaarlijk om zo te denken dus dat doen we dan ook niet. We blijven actief besturen en de leden blijven actief zeilen en meedoen om de club een club te laten zijn en blijven.

Een ander speciaal ding van onze klasse is dat je ook kunt toerzeilen. Heel erg leuke tochten worden er georganiseerd met een hoge deelname. En er is ook nog zoiets tussen wedstrijdzeilen en toeren. Uitgevonden op de Kaag en daar wekelijks bedreven door een groeiende groep van enthousiaste jollenzeilers. Het zogenaamde 'zwalken'. Daar ligt toch ook weer een stuk toekomst van onze klasse en een waardevol onderdeel van onze club.

Het leuke van het zeilen is dat je altijd blijft leren. Je maakt fouten of je doet dingen op een bepaalde manier en het blijkt dat het toch weer anders en beter kan zodat je de volgende keer beter zeilt en hoger eindigt bij de wedstrijden. Is dat niet de kern van het (wedstrijd)zeilen? Maar zeker ook van het besturen.

We proberen goed te luisteren en met de inbreng van nieuwe mensen in het bestuur en in de verschillende andere functies binnen de club blijven we scherp. Het is een leuke maar zeker niet altijd eenvoudige klus.

Laat ik hier dan ook daar eens extra aandacht aan besteden door af te sluiten met iedereen te bedanken voor hun inbreng, energie en goede wil. Dat maakt de club een club!

Jaap Wientjes
Voorzitter

HELP, MIJN ROERBESLAG IS KAPOT!

Op de eerste dag van de Sneekweek (2024), wil ik mijn roertje aan de spiegel hangen. Wat blijkt: de onderste pin is van het roerbleslag verdwenen! (foto 1)

De eerste reactie is natuurlijk: daar gaat mijn Sneekweek. Bellen met Jules ten Berg: kan ik de "promojol" lenen en uit Loosdrecht halen? Dat mag gelukkig, moet dan wel een lichtbalk uit Zwolle halen en misschien het slot van de trailer open zagen. Tweede optie de bouwer van de jol Jeroen de Groot vragen wat te doen: hij zeilt toch met de Pampus in Sneek. Bellen met mobiel: zijn

”

Jeroen adviseert het beslag door te boren en er een bout in te zetten

zoon hoort het probleem aan en zal zijn vader vragen terug te bellen. Ook maar in de appgroepen vragen of iemand een oplossing weet. Victor van Solingen heeft dit ook een keer gehad. Hij neemt niet op, maar komt later wel met een goed advies.

Jeroen de Groot komt naar onze camper en vraagt of hij kan helpen (Fijn dat we op het starteiland mogen staan en ook fijn dat Jeroen met zijn boten in de haven van het starteiland ligt). Naar de jol met het probleem. Jeroen adviseert het beslag door te boren en er een bout in te zetten. Maar ja, hoe kom je aan een geschikte boor

(Bert Bos), een scherpe 10 mm staalboor die rvs kan boren (bij het zeilcentrum geleend), een 10 mm bout met borgmoer (weet Jeroen op te duikelen bij een kennis). Een Baco en steeksleutel om de moeren er goed op en af te draaien van Pieter Bleeker geleend. Dan de spanning: lukt het om het gat in het beslag open te krijgen?

Louis van Ameijden Zandstra staat op de punt van de jol (Foto 2), Jeroen boort en koelt de boor met het buitenwater. Spanning is om te snijden (Foto 3). Maar.....het lukt (Foto 4)! Wat een geluk dat de start van de wedstrijden uitgesteld is. De jollen starten vroeg als derde klasse en de Pampussen later op de dag. Daarom kunnen we ook allemaal aan de start verschijnen. Jeroen geeft aan dat zijn vrouw de dinsdag naar Sneek komt en wellicht (als het onderdeel op voorraad is) het ontbrekende beslag vervangen

kan worden (Foto 5). Natuurlijk had de pin niet af mogen breken, maar het kan kennelijk toch gebeuren. Het blijkt dat het onderste beslag gewoon losgedraaid kan worden en het nieuwe (het is echt op voorraad en meegenomen door de vrouw van Jeroen) kan ik er zelf opdraaien.

Probleem opgelost! Met zeer veel dank aan iedereen die heeft geholpen, meegedacht en bereid was om te zorgen dat dit probleem opgelost kan worden. Wat een feest om mee te doen met de Sneekweek (50 jaar geleden was de laatste echte Sneekweek voor mij).

Hero Breuning (Jol 877)

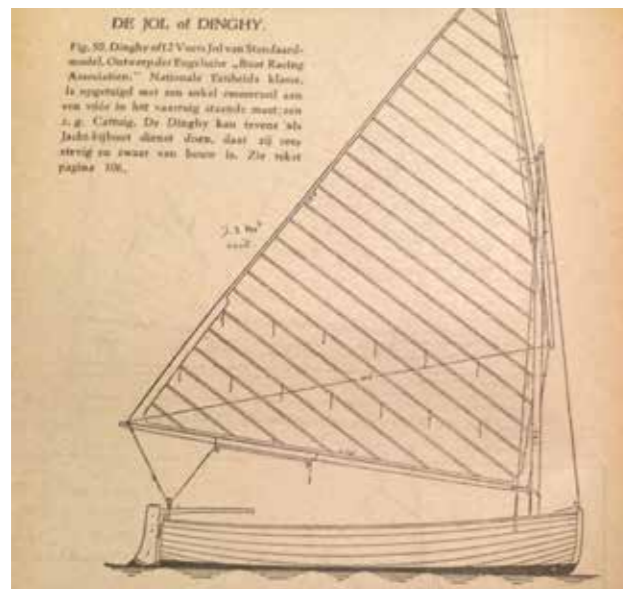
Het lijntje om de gaffel naar de andere kant van de mast te trekken.

Gebrek aan wind deed ons allen jollenzeilers tijdens het wachten op wind bij de 75e Alkmaar Open filosoferen over de naamgeving van dat lijntje. Hoewel in de klassenvoorschriften over "leidsels" wordt gesproken is schrijver van dit stukje niet met deze term opgegroeid. Ook in geen enkele nautische woordenlijst heb ik het begrip "leidsel" kunnen ontdekken.

Derhalve toch maar eens in de geschiedenisboeken gedoken en bibliotheken on line bezocht en her en der nog eens mijn licht opgestoken hoe dat lijntje nu echt benoemd dient te worden. Mijn aversie tegen leidsel is dat het niet primair een aan zeilen verwante term is. Associaties met paarden ligt voor de hand maar het gehobbel op een paard is toch heel wat anders dan gehobbel in een jol, hoewel met weinig wind en veel sloepvaart er wel degelijk overeenkomsten zijn.

"Geitouw"

Daarnaast hebben we geen gaffel maar een ra. Deze constatering is eerder in het Jollenbulletin uitgebreid aan de orde geweest maar voor het gemak blijven we over de gaffel spreken. Maar helaas is dat woord historisch gesproken niet correct. Maar ja, de klassenvoorschriften zijn gesloten en er is niets aan te doen. Eind jaren 60 kwam er voor het eerst een jolletje in mijn familievloot. Mijn vader noemde consequent en consistent dat lijntje een "geitouw". Nou is het zo dat zelfs in het onvolprezen naslagwerk van CHM Philippona uit 1919 dit begrip niet voorkomt. Maar het lijntje staat wel op de tekening van de jol in dat boekwerk, dat ik onlangs van Nick Schepp cadeau kreeg (waarvoor mijn hartelijke dank).

In de eerste druk van het bekende werk van HCA van Kampen uit 1926 "de Zeilsport" komt de term geitouw wel voor. Het lijntje staat omschreven als: "Lijn van de nok van de gaffel naar het dek".

Maar ja, ik heb net vastgesteld dat een jol geen gaffel heeft maar een ra. Des te beter; een ra heeft twee nokken, aan iedere zijde een. Dus het zou zomaar kunnen dat geitouw een nautisch meer verantwoorde keuze is voor de onderhavige lijntjes om de nok van de ra van de ene naar de andere kant te trekken, dan leidsel. We zitten per slot van rekening niet op een paard. Dus afschaffen die term. Ik ga voor geitouw. Geitouw wordt overigens ook wel met een lange ij geschreven. Hier hoeven we dus geen strafpunten voor uit te delen.

In het honderd jaar klassenboek uit 2014 wordt ook aandacht geschonken aan het lijntje dat niet op de allereerste BRA tekeningen te zien was maar wel op een afbeelding van de BRA tekening afgebeeld in het boek van Philippona uit 1919. Echter zonder specifieke naamsvermelding ervan. In het jubileumboek wordt gesproken over leidsels zonder bronvermelding. Maar ja: "Wie schrijft die blijft".

"Ongeinlijj"

Ook naspeuringen in vele databases, betrekking hebbende op nautische terminologie, hebben geen connectie met leidsels aan het licht gebracht. Het zal dus wel een lokaal bedachte term zijn die in het Hollandse ingang vond. Overigens kan er met evenveel fantasie gesproken worden over noktrekker, ratrekker of nok geilijntjes. Wellicht is het uitschrijven van een prijsvraag voor een nautisch verantwoorde term aangaande dit lijntje noodzakelijk. Misschien maakt de "ongeinlijj" wel kans, een mislukte trekactie is immers in het kruisrak wel te associëren met ongein. Naar voren lopen om het raatje te corrigeren loopt regelmatig uit op een nat pak. Met deze naamgeving is men reeds gewaarschuwd voor een onbedoelde zwemactie.

Nawoord:

We kunnen nu het volgende vaststellen:

- 1 Leidsel is geen maritieme term,
- 2 We hebben een ra en geen gaffel,
- 3 Uiteinden van een ra worden nok genoemd,
- 4 De lijn aan uiteinde van de ra om deze te positioneren in alle vlakken is een "bras",
- 5 Derhalve kan het woord bras of braslijj het beste als vervanger voor leidsel worden geïntroduceerd.
- 6 Waar een klein schip groot in kan zijn: we hebben een bras of braslijj.
- 7 Gelukkig hebben we er geen Jarvis-lier voor nodig, maar kan met een goed getimed trekje aan de braslijj het raatje in de goede positie getrokken worden.

Durk Zandstra
(Jol 681)

EEN BERICHTJE VAN COCOOTJE UIT WEST

Lieve jollen zeilers, dames en heren.

En zo is weer een seizoen voorbij gegaan. En wat voor een. Als ik zo om mij heen kijk en luister is het een best goed zeilseizoen geweest, als we het voorjaar even vergeten. En het was een jaar van veel wind. Voor jullie maakt dat niet heel veel uit, als het maar onder de 14 knopen blijft. Maar bij mij maakt het heel veel uit. Zoals jullie weten lig ik helemaal aan het begin, of het einde kan ook, van het hondenhok achter de Kaag Sociëteit. Het begin is niet zo eng voor mij, maar bij het einde komt de stenen kade wel erg dicht bij, vooral als het een beetje waait en de zeiler, die met mij het varen in een jol aan het uitproberen is, niet helemaal door heeft hoe lang ik erover doe om te stoppen. Vandaar dat Menno regelmatig met samen geknepen billen mij probeert op te vangen en dat is natuurlijk heel lief van hem.

Goed gevuld balboekje

Wat ik al zei, de wind was dit jaar regelmatig iets te veel voor mijn gasten. Tijdens de grote XXL Havendag van K.W.V. De Kaag, waar ik een prominent plekje had, is mijn balboekje goed gevuld geraakt. Niet alleen doordat ik er zo goed en aantrekkelijk uit zie, maar mede door het enthousiasmeren van Clemens en Menno en een heleboel andere Kaagjollenzeilers. 'Ach wat een lief bootje' en 'wat ziet ze er goed uit!' Oké, dat is ook wel zo en ook weer mede door Clemens en Menno. Die twee hebben mij dit jaar wel goed verwend met alle aandacht. Ze zijn voor mij echt heel lief geweest... Zo: genoeg veren.... Normaliter gaan er alleen op woensdag gasten mee. Dat is wel zo gezellig, zo met z'n allen. Dit jaar heeft Menno mij ook laten varen op andere dagen, zodat mijn boekje aan het einde leeg zou zijn. Het mooie is dat het niet altijd potentiële jollen zeilers zijn, maar ook leden die het een keer met mij willen doen, gewoon omdat het leuk is. En dat is het ook altijd.

Twijfel

Van de hele lijst zijn er drie nieuwe leden bij de Kaagjollen gekomen. Daarvan hebben er twee gelijk maar ook een jol gekocht. Eén van de drie had gelijk al vraagtekens. Ik weet echt niet waarom. Hij bestuurde mij met alle gemak en kennis. Heerlijk was dat. Maar niet over de streep

te trekken. Lukte zelfs Menno niet! Dan nog maar een keer samen varen. En wel de hele Kaagweek! Weer super. Eigenlijk zo vanzelfsprekend..! Maar, nee hoor. Weer twijfel. Hij vond het wel steeds leuker worden en is helemaal in de groep opgenomen! Dan nog maar een keer samen op pad en toen heb ik werkelijk alles gegeven wat ik als jol in huis heb. En dat is best nog al wat, hoor. Resultaat: ?? Ik denk dat hij onder de kerstboom er over na gaat denken. Maar ik weet bijna zeker dat hij er volgend seizoen bij is met een eigen mooie jol. Zo niet, dan maar weer alles uit mijn (zwaard)kast halen. Lukken zal het mij.

En zo worden wij allemaal weer een jaartje ouder. Dat is bij ons jolletjes zo, maar ik merk dat er bij jullie ook een verandering plaats vindt. Vaak is het niet aan jullie te zien, maar ik merk het echt wel, hoor. Ter vergelijking heeft er een jongeman met mij gevaren. Echt jong, 38 jaar!! Dan merk je pas hoe het verandert met het oplopen van de leeftijd. Ik werd opgejaagd en van links naar rechts gestuurd. Staande overstag... in minder dan een seconde. En dat was toch nog te langzaam. Weer sneller en beter. Ik was gesloopt. Uiteindelijk is hij naar de Finn gegaan. Hij miste de snelheid van plastic ???. Enfin !!

Een aanrader voor alle oudere jollenmeiden

Goed om te vermelden trouwens is dat er eindelijk een oplossing gevonden is voor mijn incontinentie. In plaats van allerlei epoxy middeljes en kit, ben ik respectloos en zonder enig cosmetisch en levensreddend drijfmiddel onderwater gezet. Helemaal naakt. Wel een week lang. Koud en eenzaam. Maar het heeft reuze geholpen, alle naadjes zijn keurig dichtgetrokken! Echt een aanrader voor alle oudere jollenmeiden, waarvan de naadjes ook wat open staan.

Zo, dit was mijn seizoen in een notendop. Over notendop gesproken: ik zag laatst een halve notendop met een zeiltje en 100 erop geschreven! Wat leuk is dat!

Ik zeg dit heel diplomatiek naar degene die er alle moeite heeft ingestoken, maar mij vergelijken met een ordinaire, halve notendop met cocktail prikker gaat mij, als super mooie en zeer elegante houten plaatje van een jol, iets te ver. Maar dat zegt meer over mij...

Ik wens jullie allemaal een super mooi en vredige kerst en een spetterende jaarwisseling. En dat volgend jaar de balboekjes van Beija en die van mij weer geweldig gevuld zullen zijn met heerlijke gasten die wij werkelijk ongelofelijk zullen verwennen.

Liefs,

Jullie CoCootje

ZEILEN MET DE TWAALFVOETSJOL IN HET BUITENLAND

Jaap van Hasselt (588) is commissaris Buitenland van de Twaalfvoetsjollenclub. Hij woont met zijn vrouw Alix in Frankrijk en is gewend wedstrijden met zijn jol te zeilen in Frankrijk, Zwitserland, België, Italië en Nederland. Hij heeft een klassieke Twaalfvoetsjol, die voldoet aan de Nederlandse klassenvoorschriften. In het buitenland wordt er ook gevaren met houten en plastic Twaalfvoetsjollen die niet aan de Nederlandse klassenvoorschriften voldoen. Het komt daardoor dikwijls voor dat jollen die in gewicht en tuigage verschillen in 1 wedstrijd zeilen. Dat verschil tussen Twaalfvoetsjollen vinden sommige zeilers (die met "langzamer" jollen varen), een probleem en zeilen daarom niet mee met deze wedstrijden.

In la Baule (zie verslag in dit stukje), werd er in de eindrangschikking per wedstrijd een klassement opgesteld voor de "klassieke" en een voor de "moderne" jollen. Maar bij andere wedstrijden wordt dit onderscheid niet gemaakt. Wellicht zou het een goed idee zijn, als Twaalfvoetsjollenzeilers die in het buitenland willen zeilen, ter plaatse jollen kunnen lenen of huren om hiermee wedstrijd te varen. Dat heeft veel voordelen: de zeilers hoeven niet met hun eigen jol op pad en tijdens de wedstrijden heb je minder onderling verschil in de het gewicht en de tuigage van de jollen.

Om te kijken of dit te realiseren is, heb ik aan Jaap van Hasselt gevraagd om te kijken of dit te realiseren is. Voor het zeilen in Venetië hebben Rianne van den Boomen en Hero Breuning een Italiaanse houten jol gehuurd. De kosten hiervan zijn echter schrikbarend hoog en dat is niet realistisch voor het opzetten van een uitwisseling met deelnemers uit andere landen. Wellicht zal het lenen of huren van polyester jollen makkelijker en goedkoper zijn. Een ander alternatief is ook mogelijk: het huren van een trailer bij Jeroen de Groot. Hij kan hierop 6 mallen monteren en dan is het mogelijk om met 6 "klassieke" Twaalfvoetsjollen naar het buitenland te reizen. Het bezit van een BE rijbewijs is daarvoor voldoende. Probleem kan zijn dat er wel een sterke auto voor de trailer beschikbaar moet zijn. Navraag bij het Watersportverbond heeft mij geleerd dat hiervoor wellicht een leaseauto van het Watersport verbond geregeld kan worden. Maar de toekomst zal leren of er belangstelling is om in het buitenland te zeilen en of het huren/lenen van een jol of het vervoeren van eigen jollen de beste optie is. In ieder geval is het huren van een jol in Nederland bij Gert Jan van der Meer goedkoper en voor zeilers uit het buitenland (bv in het kader van de Friendship series), is dit wellicht een goede optie.

In chronologische volgorde de verslagen van het zeilen met Twaalfvoetsjollen in La Baule (Frankrijk), Interlaken (Oostenrijk) en Venetië (Italië).

VINTAGE YACHTING GAMES IN LA BAULE

Jaap van Hasselt, de regiocommissaris buitenland van de Twaalfvoetsjollenclub, vroeg mij om deelnemers te zoeken om mee te doen aan de Vintage Yachting Games in La Baule, die van 27 mei tot en met 2 juni 2024 daar georganiseerd zouden worden. Uit de meegestuurde informatie bleek dat dit zeilevenement georganiseerd wordt in de jaren dat er Olympische zomerspelen zijn. Omdat deze spelen dit jaar in Frankrijk zijn (er wordt gezeild in Marseille), worden ook deze Vintage Games (voor zeilboten die eerder een Olympische klasse waren) in Frankrijk gehouden. De Twaalfvoetsjollen hebben twee keer aan deze spelen meegedaan namelijk in 1920 en in 1928 en daarom mogen deze jollen ook aan deze wedstrijden deelnemen. Het bleek echter wel lastig om Twaalfvoetsjollenzeilers te vinden die de reis naar La Baule wilden maken. Argumenten om niet te gaan waren er genoeg: Het is ruim 800 km rijden, een jol op zee is dat wel goed voor de jol en voor de bemanning van de jol, je moet de uitslag van een medische keuring overleggen voor je deel mag nemen, de inschrijfkosten 250 euro waren wel erg hoog, waar moet ik slapen en ik heb er nog wel meer argumenten gehoord om niet mee te doen aan dit evenement.

DE JOL MOET OOK WEER OP HET STRAND

EEN STRANDTRAILER IS WEL NOODZAKELIJK

ZEILEN MET DE TWAALFVOETSJOL IN HET BUITENLAND VERVOLG

Veel van deze tegenargumenten konden worden weerlegd: Jaap en zijn vrouw Alix wonen op 15 minuten rijden van La Baule en zij stelden hun huis en de tuin beschikbaar voor deelnemers dus overnachten (en ontbijten en borrelen en avondeten zonder dat hiervoor een bijdrage werd gevraagd), was geregeld. Zeilen met een jol op zee wordt al jaren in Frankrijk en in Italië gedaan. Voor de veiligheid was er een rescue aanwezig. Een medische keuring kon als daarnaar gevraagd werd wel "geregeld" worden ter plekke. Uiteindelijk werd niet naar een bewijs van lichamelijke geschiktheid om te sporten gevraagd. De inschrijfkosten werden acceptabel, doordat de deelnemers 's ochtends vier dagen een ontbijt kregen, een lunchpakket, gratis drankjes tijdens een aantal momenten, een gezamenlijk diner, een polo van de zeilclub en het inschrijfgeld wordt natuurlijk gebruikt door de organisatie van dit evenement en ten slotte waren er (voor elke dag en voor de winnaars van het totale evenement), mooie prijzen te behalen.

Uit Nederland waren Martin Trompert (864) en zijn vrouw Monique, Leen van Willigen (848), Rianne van den Boomen (733) en ik zelf (877) aanwezig. Leen maakte de lange reis vanaf zijn huis dat met een buitenmuur tegen de Duitse grens staat. Voor hem was de afstand het grootst. Op de heenweg dus een overnachting, maar op de terugweg heeft hij de afstand in 1 keer gereden. Rianne en Hero hebben de beschikking over een VW camperbus en een dubbeltrailer voor Twaalfvoetsjollen. Stoppen wanneer je wilt, slapen op een camperplek en in de tuin van Jaap en Alix was dus geen probleem. Net als Leen, zijn Martin en Monique zijn ook gewend om met de jol naar het buitenland te gaan en voor hen was het dus geen grote opgave om de reis te ondernemen.

Maar dan de eerste uitdaging: de jollen naar het strand in La Baule zou het lukken om met de auto en trailer het strand op te gaan? Het antwoord was: ja hoor dat lukt prima met een personenauto. Met de zware camperbus hebben we dat niet geprobeerd.

733 IN DE GOLVEN

588 MET ITALIAAN EN FRANSMAN

Wie heeft er een strandtrailer? Martin en Jaap wel: zij hebben dit vaker gedaan. Hun jol heeft ook een pompje om het water uit de jol te pompen en Martin heeft zelfs een opklapbaar roerblad. De jol van Leen werd elke dag van zijn wegtrailer op een lege strandtrailer getild en zo was dat probleem opgelost. Trailer over het zand trekken (met hulp), het water in tot je middel de boot het water in en iemand vragen de trailer hoog op het strand te parkeren. Er is immers een hoogteverschil tussen eb en vloed van ca 6 meter! De dubbeltrailer heeft twee kleinere trailers met kleine bandjes. Deze trailertjes zijn wel zwaar net door het strand te verplaatsen. Een los voorwiel dat speciaal hiervoor is meegenomen kan worden gemonteerd, maar blijkt lek te zijn. Dat lost Jaap wel op gelukkig. Maar dan nog, het trekken over het strand (elke dag de zee in en er weer uit) is een zware klus.

De Franse en Italiaanse jollen (een aantal is gebracht met een trailer waarop 6 Twaalfvoetsjollen tegelijk vervoerd kunnen worden), hebben allen een strandtrailer. We krijgen wel begrip voor de polyester jollen. Die jollen zijn lichter, hebben soms een zelflozende kuip en kunnen goed tegen zeewater. Voor de houten jollen is er overigens wel een waterslang beschikbaar om het zoute water van de jol af te spoelen. Uit Zwitserland is er ook een houten jol aanwezig (met meer stelmogelijkheden en een ander zeilplan). Deze moderne jollen" zullen gelijk met ons starten, maar er wordt een apart klassement opgesteld voor klassieke en moderne Twaalfvoetsjollen. Ook worden er voor twee groepen Twaalfvoetsjollen aparte prijzen uitgereikt.

De starttijd varieert: de eerste briefing is om 7 uur 's ochtends ivm de waterstand. De Solings moeten namelijk wel de haven uit kunnen varen. Elke dag is de start een half uur later.

De dag van de eerste wedstrijden gaan alle Nederlanders (5 boten) de zee op. Rianne en ik moeten wel wennen aan de hoge golven en de lange deining. Tot onze grote verbazing krijgen we niet veel water binnen. Wel grappig om een zeil van een jol te zien, maar geen boot (die verdwijnt regelmatig in de golven). Aangekomen bij de start, besluiten Rianne en ik toch niet te starten, maar eerst te kijken of je wel terug kan zeilen naar het strand (tegen de wind in kruisen). Dat blijkt te lukken! Maar we zijn nu te laat voor de start. Jammer voor het klassement: er is maar 1 aftrekwedstrijd.

Wat ook nog vermeld moet worden, als een jol op zee omslaat, deze vaak draait de jol met mast en het zeil omhoog 180 graden! Dan glijdt ook het zwaard uit de zwaardkast. De rescue boot treft dan een "notendop" aan op zee. Het terugdraaien van de jol, zonder uitstekend zwaard is dan heel lastig. Tijdens de "briefing" na de eerste wedstrijden werd dan ook afgesproken dat we de lange drijvende sleeplijn dan via de midden plank aan de rescue aanrijken. De rescue heeft dan in het midden van de jol een aangrijpingspunt om de jol te kunnen draaien! De Nederlandse jollenzeilers zijn overigens niet omgeslagen!

We zien dat de "moderne jollen" het in snelheid winnen van de "klassieke" jollen. Maar daarbij moet wel worden gezegd dat de meeste Fransen en Italianen gewend zijn op zee te varen. En geloof me, dat is echt anders dan op de Nederlandse meren. Zwemvest dragen is natuurlijk verplicht en ..... we zagen zelfs twee jollenzeilers met een helm op. Dat lijkt wat overdreven met de giek veel hoger dan wij gewend zijn.

Na afloop de jollen weer het water uit, schoonmaken, tent er over en naar het clubhuis van de organiserende vereniging. Helaas zijn daar geen kleedkamers, douches en dergelijke. Wij hebben ons camperbusje en kunnen ons daar oprispen (het neopreenpak hebben we voor de zekerheid steeds maar aangehouden). Op het mooie terras van de organiserende vereniging, met uitzicht op zee een borrel en de prijsuitreiking na afloop en dan met de Nederlanders naar het huis van Jaap en Alix. Hier zijn de douches, het drinken en het eten waar we veel behoefte aan hebben! Napraten over de dag met elkaar tips uitwisselen, dat hoort erbij.

Na een paar wedstrijden went het zeilen op zee wel. Een vreemde ervaring: ik denk dat 4 meter tussen mijn jol en de bovenboei genoeg ruimte is, maar door de stroom raak ik die boei toch. Een strafondje

VOORZITSTER FRANCESCA VAN DE ITALIAANSE JOLLEN
VAART MET TWEE MAN IN EEN POLYESTER JOL

Er zijn totaal 23 jollen ingeschreven. Een groot aantal Franse jollen (waaronder Remy Arnault, een zeiler die ook met het pinksterevenement op de Kaag mee heeft gedaan). Hij heeft twee houten jollen de ene voldoet aan de Nederlandse klasse regels en een andere jol met een iets ander zeilplan en meer stelmogelijkheden dan op de klassieke jol. Zijn zoon Harald, zeilt deze serie met de Nederlandse jol. Verder zeilt in de groep met klassieke jollen, de GBR 50 van Keli Harris mee.

In de planning staat een "oefenwedstrijd". Goed idee, maar het waait minstens windkracht 5 met golven van ruim anderhalve meter. Jaap en Martin gaan even het water op en laten zien dat je toch heelhuids weer terug kunt komen. Een oefenwedstrijd voor de deelnemers zit er niet in.

De serie bestaat uit 9 wedstrijden. Elke dag 2 wedstrijden achter elkaar, behalve op de laatste dag, dan wordt er slechts 1 wedstrijd gevaren. Er wordt gestart op zee en door de afluende wind is het eerste kruisrak steeds richting het strand. Na het ronden van de bovenboei is er een "spreader" om te ronden en dan gaat de route voor de wind naar de finish bij het startschip.

De Twaalfvoetsjollen hebben een "eigen" baan en "eigen" startschip. De andere boten (De ruim 30 Solings zeilen dit evenement hun Europese kampioenschappen) en er zijn wat Finnjollen, hebben een aparte baan.

ZEILEN MET DE TWAALFVOETSJOL IN HET BUITENLAND

VERVOLG

gemaakt en op naar de “spreader”. Weer voldoende ruimte genomen (dacht ik), maar ik word door de stroom ook tegen deze boei gedrukt. Een tweede strafroonde tijdens dezelfde wedstrijd. Rianne had de pech om uit te glijden in de jol en haar enkel te verzwikken. Gelukkig goede zorgen van Alix en Monique die haar weer snel “in de boot” kregen. Ook had zij materiaalpech met de jol: een zelflozer wilde niet meer goed dicht. Niet naar de rescue die je naar het strand sleept, maar de andere 3 zelflozers openzetten en vaart houden! Wat een (girl)power! Nieuwe zeillaarsjes met profiel en schuurstrips op de vlonders geplakt en een nieuwe zelflozer: de oplossingen voor de problemen zijn thuis gevonden. Je blijft werken als je een jol hebt.

Leuke gesprekken na afloop met de jollenzeilers maar ook met een aantal Soling zeilers. Omdat zij kampioenschappen varen zijn er zeilers uit Canada, Zweden en veel andere landen. Hierbij is het leuk om te vermelden, dat tijdens de afgelopen Sneekweek ik bij de borrel voor de Twaalfvoetsjollen zeilers op de “moederschepen”, iemand met de polo die wij in La Baule hebben gekregen zie lopen. Die persoon blijkt Han van Veen (jol 732) te zijn. Hij was met zijn (roze) Soling in La Baule. Hij heeft onlangs een Twaalfvoetsjol gekocht en deed voor het eerst mee met zijn jol in Sneek.

In de eindrangschikking staat de Engelsman bovenaan: Hij zeilt heel goed en beweegt zich in de jol als een “jonge vent” en hopelijk zien we hem ook binnenkort in Nederland want dan kan hij wellicht strijden om de eerste plaats met de beste zeilers hier. Dan de zoon van Remy Arnault. Hij kan dus ook goed uit de voeten met de klassieke jol van zijn vader. Dan volgden de Nederlanders Hero, Leen, Jaap, Martin en Rianne). Uitgezwaid door Jaap en Alix (die heel veel mooie foto's heeft gemaakt tijdens dit evenement) zijn wij allen huiswaarts gekeerd.

Samenvattend: het was een geslaagd evenement, vooral doordat Jaap en Alix ons zo goed konden opvangen. Het zeilen in het buitenland (dat geldt natuurlijk ook voor de wedstrijden die georganiseerd worden in het kader van de Friendship series), is een aanvulling op het Nederlandse programma. Wij zeilen in een internationale klasse en dat geeft mogelijkheden. In het verleden waren er ook veel contacten met Italië. De voorzitter van de Italiaanse Twaalfvoetsjollenclub Francesca is nog steeds actief en heeft ons uitgenodigd voor het evenement met klassieke jollen in oktober in Venetië. Daar is eerder door Nederlanders gezeild (2011) en de verhalen hierover zijn zo enthousiast dat we daar wellicht weer met een aantal Twaalfvoetsjollenzeilers uit Nederland naar toe gaan.

INTERLAKEN

De wedstrijden in Interlaken (Neuhauss) werden verzeild op de “Thunersee”. Steve Crook is heel lang de organisator geweest van deze wedstrijden, hij is echter vorig jaar teruggegaan naar Engeland. Het stokje van organisatie wordt nu overgenomen door een lokale jollenzeiler. Het evenement was gepland op 13 t/m 15 september en er hadden 11 jollen ingeschreven. De ontvangst in Zwitserland is een samenvoeging van goed georganiseerd, erg gemoedelijk en gastvrij. Eén van de regels van de NOR: geen jury, geen protestcommissie; bij een foutje één rondje zeilen, en wanneer er toch meningsverschil ontstaat, wordt dit opgelost in het clubhuis aan de bar. Dit werkte erg goed. We hebben Duits (Schweitzer Deutz), Frans, Engels en Nederlands gesproken om elkaar te kunnen begrijpen. Het meer van Thun is een oude gletsjer en is soms meer dan honderd meter diep. De boeien worden daarom drijvend neergelegd, met een scherm tot op 30 meter diepte. De verankering voor de boeien is daardoor in de diepere koude waterlaag. Die waterlaag kent zijn eigen stroming zodat soms de boeien langzaam weg-drijven, je ziet dan ook wel stroming langs de boei! In Zwitserland en enkele plekken in Frankrijk, op heel diep water, is het vanwege de diepte oppassen met omslaan, voorkomen moet worden dat de jol niet verticaal naar beneden komt te liggen en het zwaard uit de zwaardkast glijdt. Daarvoor is voor de jollen die regelmatig op dit meer zeilen een oplossing bedacht.

De vier wedstrijden op vrijdag waren als training bedoeld. Het was die vrijdag erg koud: Een polair koufront bracht sneeuw, regen en aan het eind van de dag was het 0 °C op het water. Brr, dat was afzien maar op het clubhuis werden we ontvangen met een warme punch zonder alcohol; heerlijk om je op te warmen. Zaterdag en Zondag werden in totaal 7 wedstrijden gevaren, waarvan twee resultaten konden worden afgetrokken. Er stond weinig wind en de hoge bergen rond het meer van Thun brachten lokale vlagen met zich mee met draaiende wind. Daarom was het moeilijk om te voorspellen waar en hoe je het beste kon zeilen. Het blijkt een uitdaging om te bepalen wanneer het verstandig is om overstag te gaan. Zoals vaker, had iedereen zijn goede wedstrijd en ook wel een slechte wedstrijd. De winnaars van het weekend in Neuhauss, staan hier op de foto: Steve Crook als tweede. Foto's van dit en andere evenementen waar ik aan deelgenomen heb zijn te vinden op de Facebookpagina van mijn vrouw Alix: Dinhy'12 Alix fotografie (Jaap van Hasselt 588).

”

Eén van de regels van de NOR: geen jury, geen protestcommissie; bij een foutje één rondje zeilen, en wanneer er toch meningsverschil ontstaat, wordt dit opgelost in het clubhuis aan de bar

DE COMPAGNIA DELLA VELA: DE “VELEZIANA” IN VENETIË

Op 18-20 oktober werden er door de Italiaanse Twaalfvoetsjollenclub als afsluiting van een serie van 4 wedstrijd weekenden voor uitsluitend houten Twaalfvoetsjollen, wedstrijden in Venetië georganiseerd. De wedstrijden worden georganiseerd in twee dagen voordat de “Veleziana” plaatsvindt. De Veleziana is een evenement, waarbij het voor zeilboten toegestaan is om vlakbij Venetië te zeilen. Dat is maar 1 dag per jaar toegestaan en het evenement kan alleen doorgaan, als het water niet te hoog staat. Venetië kan namelijk met schotten worden afgesloten, om het hoge water te keren. Als dat nodig is, kunnen zeilboten Venetië niet binnenvaren. Aan het evenement doen ca. 200 grote zeezeilers mee. Daarvan waren er 8 kwarttonners of zelfs nog groter. Het bijzondere is, dat ook Twaalfvoetsjollen op die ene dag per jaar, vlakbij Venetië mogen varen.

Voorafgaand aan dit evenement worden wedstrijden door houten Twaalfvoetsjollen gevaren op de Adriatische zee, bij het Lido. Dit jaar was het zelfs voor Italiaanse jollenzeilers onduidelijk dat de wedstrijden op de vrijdag en zaterdag zouden plaatsvinden. Gelukkig had de commissaris buitenland Jaap van Hasselt ons de juiste dagen doorgegeven. Door de verwarring over de wedstrijden hadden er slechts 18 Twaalfvoetsjollen ingeschreven. Normaliter doen er ca 25 jolletjes aan dit evenement mee. Onder de deelnemers Patricia Surendonk (zij heeft een Twaalfvoetsjol in Italië liggen), Jaap van Hasselt (hij kwam met Alix zijn vrouw vanuit Frankrijk met

de jol naar het Lido) en wij (Hero en Rianne). Op de donderdag voorafgaand aan het evenement, hebben Jaap en wij geoefend met de jollen. Dat was wel wennen: de houten Italiaanse jollen hebben een heel andere tuigage. Een paar opvallende verschillen met “onze” jollen: Een veel langere helmstok (die op de laatste dag afbrak), het schootblok op de zwaardkast met een klem, een groef in de “gaffel” waar het zeil doorheen wordt getrokken, 1 zelflozer (die niet werkte) en allerlei stelmogelijkheden. De zeilval, het bovenlijk en onderlijk van het zeil, de mastvoet, de hals, de neerhaler kunnen tijdens het zeilen aan beide kanten van de jol aangepast worden. De stagen worden afgesteld met een schroef en op een schaalverdeling is te zien op welke stand de stagen staan. Het zeil wordt veel hoger gehesen dan bij ons normaal is (er is maar 1 aangrijpingspunt op de gaffel) en het zeil heeft ook een andere vorm. Er is geen marlijn voor de giek en iedereen vaart dus met “een losse broek”. Ook de romp van de houten jol is niet precies volgens de Nederlandse klassenvoorschriften. Het gewicht is soms anders verdeeld (meer gewicht onder in de boot), de boot is lichter dan bij ons (er worden overal gaten in geboord en delen van de vlonders worden weggelaten), het roertje is lichter en heeft een kleiner roerblad, het zwaard (dat natuurlijk aan twee kanten omhoog en omlaag kan worden getrokken), wordt soms bovenaan met plastic breder

DEELNEMENDE ZEILERS VENETIË BIJ DE JOL

TWAALFVOETSJOL EN ZEEZEILER BIJ VENETIË

gemaakt zodat het niet rammelt in de zwaardkast. Het zwaard mag ook lichter zijn dan bij ons. Kortom, het is een Twaalfvoetsjol, maar met de ruim 30 katrolletjes op onze boot, en de lange helmstok was het wel erg wennen! Maar op de vrijdag heb ik (Hero) 3 wedstrijdes gevaren.

Er werd een driehoeksbaan uitgezet en de wedstrijden met 18 deelnemers verliepen zoals dat ook bij ons gebruikelijk is. Wel een paar keer het zwaard op als er een ondiepte werd geraakt, zout water, wat stroom. Als er “Aqua” wordt geroepen betekent dat kennelijk “omhoog”. Helaas konden de Nederlanders niet vooraan in het veld mee doen. Ondanks de “gelijke” jol is het lastig om dezelfde snelheid te behalen. Vooral in het kruisrak misten wij snelheid.

De vrijdag avond hebben de zeilers (helaas niet alle zeilers waren aanwezig) gezellig gegeten bij een restaurant op het Lido. De zaterdag werd er slechts 1 wedstrijd gevaren (de weersverwachting voor de zaterdag was slecht). Rianne deed dapper mee in “onze” wit geverfde jol. Uiteindelijk werd Patricia de best geklasseerde buitenlander (12) en de best geklasseerde vrouw. Tijdens het feest voorafgaande aan de Venetiana, waar de bemanning van alle 200 zeilboten aanwezig waren, kreeg zij twee grote bekertjes uitgereikt.

De zondag was gereserveerd voor “het grote evenement”. Met 5 Twaalfvoetsjollen (3 houten en 2 plastic jollen), zeilden wij van het Lido naar Venetië. Daar was de finish van de wedstrijd voor de grote zeezeilers. Die voeren na de finish naar het water rondom Venetië. Wat gaan die boten snel en wat zijn ze groot als je ze vanuit je jolletje bekijkt. Het water rond Venetië is zeer onrustig, grote golven door de vele pontjes die er varen en ook door de grote zeezeilers die de haven halve wind opzoeken. Opletten dat de jol niet volstroomt. Een geweldige happening. De grootste 8 zeezeilers varen nog een “wedstrijdje” in de haven. De masten steken boven de oude gebouwen uit.

Na een paar uur terugzeilen naar het Lido. Jaap en Alix in hun jol en Rianne en ik in onze jol. Helaas ons helmhout breekt af. Nog vlakbij de wal, zeer onrustig water en best wat wind. Wat nu? Jaap wil ons wel slepen, maar dat lijkt geen goed idee zonder roer en in de haven van Venetië. De oplossing werd snel gevonden: de verdikking van het hanghoutje afhalen en dat gebruiken om mee te sturen. Dat lukte gelukkig en wij zeilden terug naar de haven op het Lido. Daar werden we (de jol vol water), geholpen door diverse aardige mensen om de jol weer op de strand trailer en het land te trekken. Gastvrij zijn ze daar in Italië zeker!

We hebben tijdens onze trip genoeg tijd gehad om Venetië te ervaren en de Biënnale te bezoeken. Wat is het daar druk met toeristen wij kunnen ons goed voorstellen dat het aantal toeristen beperkt moet worden. Maar..... wat een geweldig avontuur en wat leuk om dit met de Italianen en de Nederlanders te mogen beleven.

Hero Breuning (Jol 877)

”

De Veleziana is een evenement, waarbij het voor zeilboten toegestaan is om vlakbij Venetië te zeilen. Dat is maar 1 dag per jaar toegestaan en het evenement kan alleen doorgaan, als het water niet te hoog staat

SCAN DE QR-CODE

OM EEN FILMPJE VAN DIT AVONTUUR TE ZIEN. GEMAAKT DOOR RIANNE VAN DEN BOOMEN (733)

JAAP VAN HASSELT BIJ VENETIË

RIANNE IN DE WITTE JOL

DE 'NESS YAWL' VAN DE ONTWERPER IAIN OUGHTRED.
JELLE BOUWDE ZELF ZO'N EXEMPLAAR.
FOTO: KATHY MANSFIELD

Aan elke jol zit wel een verhaal. Laten we ze opsporen en in deze rubriek vertellen. In het voorliggende 'Jol verhaal' vertelt **Jelle de Waard** over zijn zeilervaringen en zijn zeilboten. We laten hem graag aan het woord:

'JOL VERHALEN'

.....
ONDER REDACTIE VAN TOM FICK
.....

Zeilen leerde ik vanaf mijn 12e op het Alkmaardermeer in een Piraatje dat ik kreeg toen ik mijn toelatingsexamen haalde. Drie jaar later kwam er een FJ, de 219. Gewoon even zeilen betekende in die tijd eerst 12 km fietsen van Beverwijk naar Aker-sloot en na afloop gewoon weer 12 km terug! Alle vakanties van mijn (8 jaar durende) middelbare schooltijd werden zeilend doorgebracht: een wedstrijd week op de Braassem, dan de Kaagweek, vervolgens met een sleepje naar Loosdrecht voor de Nieuw Loosdrechtweek van de WSV "Het Witte Huis" met aansluitend de Holland Week 1 van de KWVL. Zeilen op Loosdrecht werd afgesloten met het Vrijbuitersweekend, daarna met een sleepje de Vecht af naar Muiden voor de Holland Week 2. Daar werden we opgehaald voor de Alkmaardermeer Week en als er dan nog een stukje vakantie over was, zeilden we ook nog wedstrijden op het Spaarne.

Overnaadse zeil-roeiboot

Gedurende mijn studententijd in Utrecht kwam de FJ - inmiddels de 1102 - in Loosdrecht te liggen en vanaf 1969 bij de KWVL. In 1980 werd de FJ verkocht: vanwege werk in Venray en kleine kinderen kwam er van zeilen niet veel meer terecht. Acht jaar later heb ik voor mijn dochters een Mirror gerestaureerd en daar hebben ze 's zomers veel mee gezeild. Vanaf 1996 heb ik in mijn vrije tijd in 4 jaar een klassiek ogende overnaadse zeil-roeiboot van 5 meter gebouwd naar een ontwerp van de Australisch/Schotse ontwerper Iain Oughtred. Daarmee heb ik veel evenementen gevaren, zoals de 'Semaine de Morbihan' in Frankrijk en de 'Dorestad Raid' op de IJssel van Deventer naar de Driewegsluis (ten noorden van Ossenzijl). Toen Tonny Surendonk die boot een keer op Loosdrecht zag, zei ze: "een mooie boot hoor, maar je kunt beter 12vts-jol gaan varen: dat vaart veel beter (= niet waar) en geeft meer gezelligheid (= wel waar).

'JELLE IN DE 829'
FOTO: HERO BREUNING

Botenbouwer Mobach

"Een jol is ontworpen om op een groot klassiek jacht mooi in de Davids te hangen: die hijskettingen zitten er niets voor niets" en "jol zeilen is net als racen met een oude Triumph: geen vermogen, geen wegligging, maar het heeft wel wat". Dat zijn zo wat opmerkingen die ik van kennissen kreeg op mijn voornemen om in een 12vtsjol te gaan zeilen. Toch heb ik in 2013 bij Jachtwerf van der Meer in Oude Wetering mijn eerste 12vts-jol gekocht: de 646. Deze jol werd in 1964 gebouwd op de werf Klinkerbouw van botenbouwer Mobach in Leiden. Volgens het Jollenarchief heeft deze botenbouwer in 1963/1964 een 5-tal jollen gebouwd. Er komt ook een botenbouwer Mobach op jachtwerf 't Fort voor in het Jollenarchief: dat zou de zoon moeten zijn en die heeft tussen 1982-1988 een 6-tal jollen gebouwd.

'MET DE NESS YAWL DEELNEMEND AAN DE DORESTAD RAID'.

”

“Een jol is ontworpen om op een groot klassiek jacht mooi in de Davids te hangen: die hijskettingen zitten er niets voor niets”

'Voetje voor voetje'

Omdat ik aanvankelijk nergens kon vinden wat de naam van deze jol was, moest ik zelf iets verzinnen: dat werd 'Voetje voor Voetje', met aan zowel bak- als stuurboordzijde zes voetafdrukken van mijn kleindochter van toen drie jaar oud op de romp geschilderd. Dat leek me wel een geschikte naam voor zo'n langzaam bootje. Later kwam ik er achter dat de oorspronkelijke naam 'Mollekop' was. Volgens botenbouwer Jeroen de Groot in Foxhol was de 646 'maximaal bol gebouwd', wat zou kunnen verklaren waarom ik alleen met erg licht weer met andere jollen mee kon komen. De 646 werd daarom verkocht en gelukkig aan een zeiler die er alleen rustig mee wilde gaan toeren. Zelf kocht ik toen in 2018 de 829 'KantjeBoord', gebouwd in 2002 door Aad Bergwerff uit Capelle aan de IJssel. Deze amateurbouwer heeft tussen 1996 en 2016 vier jollen gebouwd, de 789, 829, 847 en

'JOL VERHALEN' VERVOLG

de 884. De 829 kan erg hard gaan en ook de 847 zien we op Loosdrecht vaak voor in het veld. Dat mij dat niet altijd lukt, ligt gewoon aan mijzelf.

Fervent knutselaar

Ook al is de 12vts-jol een eenheidsklasse, ik blijf een fervent knutselaar. Zo plaatste ik de jol zo laag mogelijk op de trailer om gemakkelijker de mast erop te kunnen zetten, haalde ik alle plastic bekleding van mast, gaffel en giek en verving die door leer. Ook plaatste ik een mythisch muntje onder de mast, 'om Charon te kunnen betalen voor de overtocht over de Styx' – er is wel iets blijven hangen van die acht jaar gymnasium – en alle bedieningslijnen kregen een eigen kleurtje. Om de jol met mijn 72 kg wat beter te kunnen houden bij meer wind, heb ik de gaffel wat 'getaperd' vanaf het midden naar achteren steeds dunner. Dat werkt goed, de wind kan dan wat beter lozen en tot mijn verbazing loopt de boot nu ook met licht weer beter. Toen ik de jol kocht zaten er drie tuigen bij: het oudste zeil dateert van 2004(!) en is van de Vries uit Grouw. Ik heb daar onlangs voor het eerst mee gezeild: er zat nog geen kreukje in! De jol voelt nu iets anders aan, maar gaat zeker niet minder snel.

Zeilen met de 12vts-jol doe ik voornamelijk in Loosdrecht. Evenementen op zout water, zoals in Morbihan, zeil ik met de andere boot. Zeilen in klassiek ogende boten blijft een mooie hobby en je ontmoet er leuke mensen mee!

Jelle de Waard

Dit verhaal verscheen eerder in 'de Wijde Keel' nr. 3 (augustus 2024), het clubblad van de Koninklijke Watersport-Vereeniging 'Loosdrecht'.

Wie levert een volgende Jolverhaal of de ingrediënten ervoor?
Mail naar the.fick@net.hcc.nl

'JELLE HANGEND IN DE 646'
FOTO: WIETSKE VAN SOEST

'DE 646 MIDDEN IN HET WEDSTRIJDVELD'
FOTO: WIETSKE VAN SOEST

Natuurlijk raakt het aantal tips uit mijn eigen koker uitgeput. Maar kijken hoe andere jollenzeilers iets oplossen is altijd leuk en in overleg met deze zeilers laat ik weer het een en ander zien aan de hand van door mij gemaakte foto's. De tips zijn in willekeurige volgorde en zij bestrijken een groot aantal onderwerpen.

- Waar laat je je leesbril en je hoedje? (Afb. 1).
- De neerhouderbevestiging bij de mastvoet: zet een bout met twee ogen door de mastvoet. Daaraan is aan beide zijden een katrolletje voor de neerhouder bevestigd (Afb. 2).
- Bediening van de neerhouder: maak een klemmetje aan beide zijden van de zwaardkast en plaats een oog op de zwaardkast. Een rondlopende lijn maken en dan kan je de neerhouder stellen terwijl je hangt (Afb. 3 A en 3B).
- Een alternatieve oplossing plaats een "klemcleat" of een "Curryklem" op een metalen plaatje gemonteerd op je midden bank (Afb. 4).
- Zeilers met nek klachten hebben moeite om naar het vaantje te kijken. Een (extra) vaantje aan de mast of aan de stag is dan een uitkomst. Onlangs kocht ik een goed werkend vaantje voor het stag (Afb. 5A en 5B). Deze zijn echter lastig te bestellen: Bij Marine Outfitters in Canada, maar dan moet je minimaal 25 dollar besteden. Het alternatief is de "Wanten Verklcker" deze zijn te koop bij o.a. de firma George Kniest voor ca 22 euro per stuk.
- Plaats een elektrische lier op de trailer. Hier een voorbeeld met een mooie accubak, stroomvoeding via de auto en een touw ipv een staalkabel om de jol makkelijk uit het water te trekken (Afb. 6A en 6B).
- Een dektent voor de jol heeft ook onderhoud nodig. Ik gaf mijn dektent dit jaar af bij een zaak die zorgt dat de tent wordt afgeleverd bij het juiste bedrijf hiervoor: een firma die dit doet heet ZONklaar (www.zonklaar.nl een bedrijf in Sneek). Dektenten worden door dit bedrijf (en door andere bedrijven) gereinigd en van een nieuwe coating voorzien. Ook reparatie van je dektent (na reiniging) bij dit bedrijf of bij een inzamelpunt is mogelijk. Vooraf kan je een offerte van de kosten laten maken en er zijn inzamelpunten verspreid over heel Nederland. (Ps. ik krijg geen provisie).

Hero Breuning (Jol 877)

TIPS VAN HERO

1

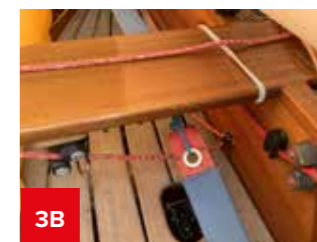
2

3A

4

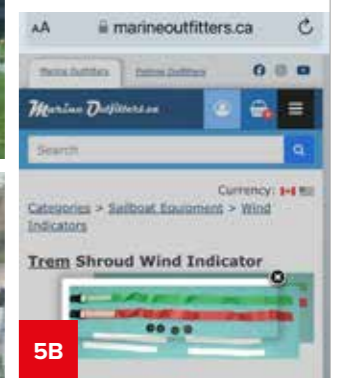
3B

5A

6A

5B

6B

EVEN VOORSTELLEN

Traditiegetrouw stellen **nieuwe leden** zich voor in het Jollenbulletin zodat we weten wie we zoal op het water en op de wal kunnen tegenkomen. Waarom worden deze (aspirant-) jolzeilers lid? De redactie voelde nieuwsgierig de nieuwkomers aan de tand.

Siewert Posthuma (1958) uit Leiden en Jol 414, gebouwd in 1939 in Aalsmeer bij De Vlijt, zijn sinds dit jaar steeds samen op het water te vinden. Dit jaar nog alleen op de Kagerplassen. Vanaf volgend jaar hopelijk ook op andere plassen. De 414, een ervaren rot op binnenwateren, werd in 1998 Nederlands kampioen.

In 2017 is de 12-voetsjol, met haar vorige eigenaar, op werkvakantie geweest in Hobart, waar ze een bijdrage leverde aan het Wooden Boat Festival. Nu moet ze haar nieuwe eigenaar de kneepjes van het 12-voetsjol varen bijbrengen. En dat betekent veel werk voor haar. Siewert, weliswaar ervaren zeiler, is totaal onervaren in de jol. Sterker nog, zo'n klein bootje heeft hij nog nooit gestuurd. Een driemast bark of volschip dan weer wel, maar dat is toch echt heel anders zeilen dan de 12-voetsjol. De jol betekent terug naar de basis, alles moet weer wennen en luistert nauw. Enfin, dat zal allemaal best lukken in de komende tijd. Hopelijk gaan we elkaar ontmoeten in de toekomst

**SIEWERT
POSTHUMA
414**

**DIRK-JAN
ZWEERS
777**

Al jaren proberen vrienden mij in een Twaalfvoetsjol te krijgen. Echter innshore- en offshore zeilen en wedstrijdzeilen in Engeland en verder, gecombineerd met hand- en spandiensten voor de wedstrijdorganisatie van de KNZ&RV weerhielden mij hier voorlopig nog van. Toch begon het wel steeds meer te kriebelen, want de Twaalfvoetsjol is een prachtige boot, er zeilen leuke mensen in en die creëren altijd een leuke sfeer. Bovendien het plassen zeilen begon mij toch ook wel weer te trekken. Oorspronkelijk kom ik van de Kaag en ben opgegroeid met wedstrijdes op de verschillende mooie Hollandse plassen in de Pluis, Solo, en Laser, voordat ik naar het grote water ging.

Nu ik richting de AOW gerechtigde leeftijd begon te geraken ben ik toch maar wat serieuzer gaan rondkijken. Echter mijn voorselectie werd een paar keer door een aantal coryfeeën van de klasse niet goed genoeg bevonden. Totdat ik van de zomer in Cowes UK op de website van de club de 777 te koop zag staan. Deze prachtige jol voldeed aan (meer dan) alle eisen en ik houd ook nog erg van mooie zeilnummers. Binnen 48 uur was het contact met Frank Havik gelegd, had ik de boot bekeken in Harlingen met een ervaren Twaalfvoetsjollen eigenaar en hing de 777 aan mijn trekhaak terug naar Bussum. Wel erg jammer voor Frank dat hij zijn boot vanwege toenemende heupklachten moest verkopen, nadat hij haar werkelijk heel mooi en perfect had gemaakt met o.a. mooie spulletjes en nieuwe zeilen.

En daar stond ze dan te pronken in onze tuin, maar zeilen kon ik er nog niet mee i.v.m. een gebroken schouder. Beetje impulsief allemaal dus. Vandaar de foto van de boot in de tuin met mijn eerste kleindochter van 2 ½ als (land)bemannings. Nog steeds heb ik de 777 niet kunnen uitproberen, maar daar komt begin volgend jaar verandering in en wil ik vanaf de KWVL gaan trainen en wedstrijdes varen. Tot volgend jaar!

**HAN
VAN VEEN
732**

Mijn naam is Han van Veen. Ik ben al 47 jaar heel gelukkig met Françoise getrouwd. Wij varen ons gehele leven al. Eerst in open boten zoals FD, Top, Spanker en 16m2. Toen wij de gelukkige ouders van onze twee kinderen werden was het zeilen in open bootjes niet meer mogelijk. Dus stapte ik toen over naar een zeeschouw en later een Lemsteraak van 14 meter.

Na 22 jaar Lemsteraak gevaren te hebben werd het ons te zwaar. We besloten daarom in een motorboot te gaan varen. Dit werd een Grand Banks 46 en later een GB 52.

Ik miste het zeilen verschrikkelijk en besloot daarom in een Soling te gaan varen. Met deze Soling varen we nu al jaren wedstrijden voor- namelijk internationaal, omdat lokaal geen of weinig wedstrijden zijn. Ik ben heel trots op mijn bemanning, echter zij moeten nog werken en studeren waardoor het niet altijd mogelijk is om tijd vrij te maken.

Hierdoor heb ik het besluit genomen om een 12-voetsjol aan te schaffen. Deze past uitstekend bovenop de Grand Banks. U zult mij dan ook de komende jaren met de Grand Banks op verschillende 12-voetsjol wedstrijden zien verschijnen. Wij zullen echter de Soling WK en EK kampioenschappen blijven varen. U kunt ons herkennen in de roze Soling welke gelinkt is aan Pink Ribbon. Ik heb nu twee evenementen meegedaan: de Sneekweek en Na-Kaag en ik heb ervaren dat ik nog heel wat moet leren om de wedstrijd goed te finishen.

Mijn naam is Tseard de Jong jazeker, op z'n Fries; al mijn vrienden noemen me zo. Volgens de burgerlijke stand Tjeerd, op mijn geboortekaartje stond Tseard.

Sinds een paar jaar zeil ik 12-voetsjol; niet zo vaak maar wel met veel plezier, vooral veel regionale wedstrijden. Want er zijn zoveel andere leuke dingen om te doen!

Ik ben een late instapper; wedstrijdzeilen begon pas toen mijn drie kinderen zichzelf konden redden. De eerste 5 jaar zeilde ik met een vriend in een 16 m²; daarna stapte hij over naar een O-jol en dat heb ik toen ook gedaan. Daarnaast vaar ik ook met een Lemsteraak. Dus toen de O-jol klaar was kwam er geen vervolgwedstrijdboot. Maar het bloed kruipt waar het niet kan gaan en ik heb me laten overhalen. Het werd de 12-voetsjol 740. En dan denk je: dat kan ik wel. Maar wat valt dat tegen! Volgens de cracks bij ons op de club duurt het 5 jaar voor het er wat op lijkt. En dan moet je wel regelmatig zeilen. Dus je snapt het...

Ik ben gepensioneerd en daarvoor had ik lange tijd een fysiotherapie-praktijk in Joure samen met mijn vrouw Rineke. En daar wonen we nog steeds.

Door Frank Havik, mijn voorganger, ben ik overgehaald om regio-vertegenwoordiger Noord te worden. "Het is niet veel werk en ik help je wel op gang". Maar nadat ik "Ja" had gezegd kreeg Frank 2 dagen later te horen dat het voor zijn gezondheid beter was om zich niet meer met 12-voetsjollen in te laten. Toen stond ik er alleen voor, en bleek het toch wel het nodige werk op te leveren. Maar veel mensen in onze club helpen aan alle kanten, dus het wordt vast heel leuk!

**TSEARD
DE JONG
740**

TOERTOCHT ELFHOEVEN REEUWIJK

SCAN DE QR-CODE
OM EEN FILMVERSLAG VAN
DE TOERTOCHT TE ZIEN

Op 14 juli gingen we met onze jol richting Goudse Watersportvereniging Elfhoeven te Reeuwijk om deel te nemen aan de Toertocht over de Reeuwijkse plassen.

De aankomst was al heel mooi; smal weggetje, mooie kleine bruggen en veel water! We werden welkom geheten met koffie en een lekkere koek en kregen de noodzakelijke instructies. Er gingen 2 sloepen (Stuurman Huib en stuurman Lodewijk) mee om ons te begeleiden door de bruggen en dat was echt heerlijk.

Nadat iedereen zijn bootje in het water had gelegd, gingen we onze tocht over negen plassen starten. Na onze eerste brug kwamen we op Klein Elfhoeven. Daarna heerlijk gevaren over de Vrijhoef en de Kalverbroek richting de Nieuwenbroek. Hier vond onze lunch plaats op het landje van Egbert de Sauvage: een heerlijke picknick plaats. We konden heerlijk luieren, kletsen en ons broodje eten. Maar voor we het wisten werden we door Huib weer het water opgestuurd.

We hebben de mooiste plekken op de Reeuwijkse plassen gezien en het was geweldig om met de hele club door de smalle bruggetjes te gaan. De fietsers moesten soms wel even wachten; het duurde wel even voor de hele stoet was gepasseerd. Maar volgens mij genoten ook zij van de aanblik van al deze mooie boten.

Een bedankje gaat hierbij wel naar de begeleiding die steeds de bruggen weer op tijd open deed. Bij aankomst in de haven konden we op het terras nog van het heerlijke weer genieten met een lekker biertje of glas wijn erbij. Een aantal deelnemers is daarna nog gezellig met elkaar gaan eten bij restaurant "het Vaantje". Het was een geweldige dag.

Dank je wel Huib voor de geweldige organisatie!

Sipke en Astrid (Jol 830)

‘JOL VERHALEN’

Aan elke jol zit wel een verhaal. Laten we ze opsporen en in deze rubriek vertellen. In dit Jollenbulletin het enthousiaste verhaal van **de familie Romkes** en hun 12voetsjol 680.

.....
ONDER REDACTIE VAN TOM FICK
.....

De zeilcarrières.

Evert heeft vanaf de middelbareschooltijd in de vijftigerjaren veel gezeild. Eerst met vriendjes bij Ottenhome, daarna veel in de Vrijheid en in de Pampus van zijn vader Gerard Romkes. Naast de Loosdrechtsse Plassen was Evert veel op zee te vinden. Zo heeft hij vanaf 1965 bijna ieder jaar met de Mees Toxopeus (Medemblik) gevaren: naar Engeland, Schotland, Noorwegen, Duitse Wadden, Denemarken, etc. Als marineman krijg je nooit genoeg van het water. Vóór de tijd op de Mees heeft hij ook regelmatig mooie tochten met de Sabina - een Frans Maas boot - gemaakt.

EERSTE KEER TE WATER OP DE KWVL. OPA ROMKES (GERARD) OP DE STEIGER. FROUKJKE MET ZWEMVEST. EVERT BIJ DE AUTO

De eerste eigen boot van Evert was de jol 680, gekocht in 1988. Hierin heeft Evert eindeloos en met veel plezier wedstrijden op de plas gevaren. In 1999 is Evert samen met zijn maatje Henk Zwiers Pampus gaan zeilen. Daardoor was er minder tijd voor de jol. Het viel Evert flink tegen dat je na verloop van tijd de souplesse in de jol verliest. “Een Pampus is dan een veel comfortabelere boot, maar wij hebben daarnaast de jol altijd gekoesterd en zij is nog steeds in de familie”.

De liefde voor het water en voor het jol-zeilen heeft Evert overgedragen aan in ieder geval twee van zijn drie dochters. Sabine leerde zeilen in de Optimisten op de Vereniging. Van de korte baan en gecombineerde wedstrijden op Loosdrecht naar de KWVL-wedstrijdgroep en selectiewedstrijden door heel Nederland. “Ik heb na mijn tijd in de Optimist mijn aandacht verlegd naar het hockey, zelfs tot en met het nationale elftal. Beiden sporten ging helaas niet samen. Maar na het hockeyseizoen pakte ik vanaf juni steevast de jol om weer lekker op het water te kunnen zijn.”

Froukje heeft ook veel in de Optimist gevaren maar heeft in haar jeugd de meeste uren gemaakt in de Flying Junior, samen met Anouk Zwiers. Na de FJ heeft Froukje ook veel in de jol gevaren. “Vaak voer ik de evenementen alleen, maar we bemanden ook bij elkaar.”

Sabine en Froukje varen inmiddels samen meer in de Pampus. Vanaf 2010 vier jaar in de geleende Pampus 3 en vanaf 2014 in de eigen Pampus 365, met mede-eigenaar Peter Hoogendam. Als de agenda het toelaat, dan worden nog steeds verschillende jollenevenementen gevaren.

TROTSE VADER TUSSEN DE NEDERLANDSE KAMPIOENEN

RONDJE VAREN IN LOOSDRECHT. FROUKJKE MET NICHTJES. FIENE EN CHARLOTTE BRANDT, KINDEREN VAN OUDSTE ZUS MARIJE

OMGESLAGEN EN TERUG GESLEEPT. EVERT KAN NOG LACHEN.

De aankoop van de jol in september 1988

Sabine en Froukje waren vroeger veel op ‘de Vereniging’. Zo ook alle ouders van hun zeilgroepjes. Het was destijds de lobby van Chris Vlek (ook Optimisten-ouder) die ervoor gezorgd heeft dat meerdere ouders toen jol zijn gaan varen. Wel zo gezellig. Evert ging dus ook op zoek naar een geschikte jol. “In de Vaarkrant van de Telegraaf stond een advertentie. Ik ben bij de toenmalige eigenaar langs geweest om te kijken. Deze jol diende als bijboot van een aak. Dat was ook goed zichtbaar: met riemen, dollen, een kabelaring, etc. Zelfs de koppen van de klinknagels staken er nog uit. Het leek dus niet echt een wedstrijdboot. Ook is de jol in die tijd eens ‘gekraakt’ bij het binnenvaren van een sluis.” Het mocht de pret niet drukken. Evert keek hier doorheen, zag er een prachtig schip in en de jol werd gekocht.

Evert en echtgenote Marleen hebben de eerste jaren veel samen gevaren. “We hebben jarenlang met veel plezier samen op het spiegeltje gezeten” zei Marleen. “Met een mooi lopend windje mocht ik niet mee, maar als de stront van de dijk woei, dan werd ik natuurlijk wel opgetrommeld. Spannend was het dan vaak bij het rondenvan de onder-ton. Dat ging met windkracht 5/6 wel eens mis. Omslaan met de jol was in die tijd geen lolletje. We hadden de eerste twee jaar geen luchtzakken. Ging je om, dan had je maximaal 10 cm. vrijboord over. Dan moest je met een boot vol water naar de haven worden teruggesleept (duurde eindeloos) en werd de boot daar leeggepompt. Als klap op de vuurpijl kon je in het riet bij de Gooische Watersport Vereniging ‘de Vrijbouter’ ook nog eens op zoek naar je vlonders. Die zaten toen nog niet vast.”

'JOL VERHALEN' VERVOLG

Over de boot en de bouwer

De jol 680 is gebouwd door Redegeld in Abcoude in 1975. Net als Willem Lamme en Jan Bakker, heeft Redegeld gewerkt bij Baay. Daar hebben de mannen het vak geleerd, maar ze gingen later allen een andere kant op. Willem werd botenbouwer, Jan werd havenmeester bij de KWVL en Redegeld werd sluiswachter in Vinkeveen. Toch heeft Redegeld later nog 5 of 6 jollen gebouwd, met mallen naar Baay.

Bijzonderheden van deze jol

De 680 is dus in feite een Baay-jol, maar dan van teak. Tonny Surendonk, de grande dame van de jollen, toen en nu, verklaarde Evert ten tijde van de aankoop voor gek. "Met die jol kan je nooit een wedstrijd winnen. Die boot is van teak en die is veel te zwaar." Om de boot überhaupt wedstrijdklaar te maken, moest er nog veel gebeuren. In eerste instantie werd begonnen met het afvijlen van de koppen van de uitstekende klinknagels. Daarna werd de jol helemaal kaal gehaald. Dit allemaal in de winter, in de garage van onze overbuurman.

SABINE EN FROUKJE. SABINE DOET DE SCHOOT EN FROUKJE STUURT. TEAMWORK.

Een paar jaar later begon de boot uit elkaar te vallen. Het vermoeden bestaat dat er bij de bouw verkeerde lijm is gebruikt. De boeg werd prachtig gerepareerd door Jachtwerf van der Meer in Oude Wetering. Later lieten ook de zwaardkast en de kielbalk los. Dat werd dus een tweede ritje naar van der Meer. In de loop der jaren zijn ook de stagen, mast, de mastbank en de knieën vernieuwd. Een jaar of drie geleden, net voordat Gert Lamme stopte met zijn bootbouwerij 'Vrijheid', heeft Hans van Kesteren de hele jol nog een keer geschuurd en gelakt, ook vanbinnen! De jol is dus flink opgelapt en dat merk je: ze gaat als de rook. Mede door zijn gewicht loopt de boot hoog en hard aan de wind. Eenmaal op gang, dan dendert hij ook lekker door. Voor de wind moeten we wat harder werken om bij te blijven.

De NK's

De 680 heeft inmiddels heel wat NK's gevaren. O.a. op de Braassem, Alkmaar, Sneek en Loosdrecht, met gelukkig een stijgende lijn qua resultaten. Een 4e plaats was ooit het beste resultaat, dus eindigen in de top 3 werd het volgende doel. De lat hoog leggen heeft Sabine en

EERSTE NEDERLANDS KAMPIOEN SPRINT

Froukje geen windeieren gelegd. Juni 2023 werden zij Nederlands Kampioen bij het eerste NK Sprint in Loosdrecht en in september van dit jaar werd bij het NK op de Braassem ook het kampioenschap behaald. Bij het Sprintkampioenschap stuurde Sabine en bemande Froukje en bij het Nederlands Kampioenschap waren de rollen omgedraaid: Froukje stuurvrouw en Sabine bemanning. Vol ambitie willen ze volgend jaar de titel verdedigen bij het NK, dan op hun thuiswater: de Loosdrechtse Plassen. We kunnen dus maar één conclusie trekken: deze boot, ooit een gekraakt bijbootje met kabelaring, blijkt toch erg geschikt te zijn om wedstrijden mee te varen.... én te winnen.

Wat zouden wij jollenzeilers nog willen meegeven?

Voor ons allen geldt dat we altijd veel hebben afgewisseld tussen stuurman en bemanning. Beide rollen kunnen vervullen is niet alleen handig maar ook zeer leerzaam. Ga je als stuurman bemannen, dan ga je anders kijken en ga je meer over de trim, over de gewichtsverdeling en over de informatieoverdracht nadenken. Hoe laat ik de boot optimaal varen? Wat wil de stuurman wel/niet horen? Wat is nuttig en wat overbodig? Ga je als bemanning sturen, dan leer je niet alleen beter sturen maar krijg je ook meer gevoel bij de snelheid van de boot. Kortom, wij hebben hier veel van geleerd en onze les is dus: ga als jollenzeiler ook eens bemannen.

Tot slot

Laten we vooropstellen dat het veel belangrijker is dat we ons altijd met erg veel plezier tussen de jollenzeilers begeven en dat we graag nog heel veel wedstrijden in dit mooie bootje willen varen.

Tot op het water!

Met jollengroet,
Familie Romkes met 12voetsjol 680

Dit verhaal verscheen eerder in 'de Wijde Keel' nr. 3 (augustus 2024), het clubblad van de Koninklijke Watersport-Vereeniging 'Loosdrecht'.

Wie levert een volgende Jolverhaal of de ingrediënten ervoor?
Mail naar the.fick@net.hcc.nl

VERSLAG

REGIO WEST

In de regio West werden dit jaar 8 wedstrijdseries georganiseerd en een toertocht. De toertocht was door Huib Ozinga georganiseerd op het plassen-gebied van Reeuwijk en was een groot succes. De deelnemers voeren over 9 plassen en door kleine sloten en hadden een lunch op een van de eilandjes.

De wedstrijden begonnen met de Voor-kaag op 27 en 28 april met 10 jollen en werd gewonnen door Nick Schepp. Op 4 en 5 mei vonden de "Gouwe Ouwe" wedstrijden weer plaats op Kralingen.

Pinksteren was als vanouds weer ons internationale klassenevenement op de Kagerplassen en we konden dit jaar 2 Franse deelnemers verwelkomen. We hadden 31 jollen aan de start en op zaterdag de sprintraces voor de verdeling van de gold-en silverfleet. De zondag de gewone Kaagbanen met in de avond het jollendiner in de Kaagsociëteit. Op de maandag naast een Kaagbaan ook een langeafstandswedstrijd, gevaren met zeer weinig wind wat vele jollenzeilers in een lastig parket bracht omdat de Rond- en Plaatbodems, die ook aan het evenement deelnamen juist op de smalle stukken dwars door het jollenveld kwamen. Sipke Schuurmans heeft het evenement gewonnen voor Pieter Daniels en onze Franse deelnemer Remy Arnaud. Op de Braassem was een er op 8 en 9 juli de Summer regatta met maar 6 deelnemers, waarbij Pieter Daniels het goud pakte voor Daan. De Kaagweek werd gehouden op 18-21 juli en telde slechts 15 jollen, Sipke Schuurmans was de terecht winnaar.

De sprintwedstrijden op 10 augustus op Nieuwkoop, gingen helaas door te weinig deelname niet door. 26 Jollen streden op 22-25 augustus op de Braassem voor het Nationale Kampioenschap, dat werd gewonnen door Froukje en Sabine Romkes. Een evenement dat werd gekenmerkt door regen en veel wind waarbij de vrijdag zelfs uitviel en er voor zorgde, dat de Solozeilers er niet aan te pas kwamen. Als laatste was er de Nakaag met 12 jollen, gezeild onder mooie weersomstandigheden en gewonnen door Sipke Schuurmans.

Daarnaast waren op de woensdagmiddag de Kaagjollen actief, variërend van 4 tot 12 boten per keer. Helaas was het weer de eerste helft van het seizoen erg wisselvallig waardoor er een aantal dagen niet werd gezeild. Gelukkig werd het daarna beter en werd er altijd wel gezeild. Helaas moesten Frans de Bot, Fred Udo en Ed van Cortenberghe vanwege gezondheidsperikelen stoppen met het zeilen in de jol, maar hebben we

Siewert Posthuma erbij gekregen. Cocootje heeft weer een aantal mensen kennis met het jollenzeilen laten maken en we hopen dat dit weer tot verdere aanwas zal zorgen. Gezien het lage aantallen deelnemers ligt er een taak voor ons om meer mensen naar de wedstrijden te krijgen. Het zeilen loopt weer op zijn eind en de agenda voor de winterborrels is in de maak.

Robin Nieboer (Jol 656)
regiocommissaris West

VERSLAG

REGIO MIDDEN

In februari 2024 hebben een aantal Twaalfvoetsjollenzeilers uit regio Midden Nederland (Jacqueline 745, Lodewijk 895, Fred 845 en Hero 877) een winterbijeenkomst georganiseerd voor Twaalfvoetsjollenzeilers bij brasserie Zonnestraal in Hilversum. We hebben hiervoor een spreker uit de 3 regio's gevonden. Oscar Grooten 31, vertelde over het bouwen van modelschepen. Sipke Schuurmans 830, legde ons uit hoe de "tell tales" in het grootzeil het beste gebruikt kunnen worden en Fred Knitel 845 legde uit hoe de rescue een omgeslagen jol in 10 minuten weer "boven water" kan trekken. Het werd een geanimeerde bijeenkomst met ca 50 jollenzeilers.

De "Jollen Oefenen Samen" trainingen zijn vanaf 17 april gestart en eind september gestopt. Deze trainingen startten om 14.30 uur. (Na afloop van het "jollenbridge", waar een aantal jollenzeilers aan deelneemt). Afwisselend hebben jollenzeilers de "leiding" op zich genomen. Heel fijn dat Michiel Feldberg weer bijna elke week in de rubberboot (die gratis ter beschikking werd gesteld door de KWVL) stand-bye heeft willen zijn. De "zet hem op" beker die hij voor zijn hulp op de woensdagmiddagen in 2023 heeft gekregen, zal hij echter wel moeten afstaan aan de nieuwe "winnaar" Willem Vlakveld, die deze beker op het diner na de Houtskool cup kreeg uitgereikt. Soms werd een JOS training begonnen met een korte inleiding over het (wedstrijd) zeilen in de jol. Daarna het water op en startten voor korte wedstrijdjes bij boei 3. Na afloop werd door een aantal zeilers geborreld en gegeten bij de KWVL. Aansluitend kon er gestart worden om 18.45 met de WAW (Woensdag

Avond Wedstrijden) georganiseerd door de Vrijbouter. Omdat er dit jaar weer een cateraar was bij de Vrijbouter, kon ook daar een dag-schotel worden besteld, die voor aanvang van de wedstrijden kon worden opgegeten. De deelname van de jollen aan de WAW wedstrijden (tot 18 september) viel helaas ook dit jaar wat tegen. De combinatie bridgen, JOS training en WAW wedstrijden lijkt lastig. De komende winter moeten we maar weer eens bij elkaar komen om te bespreken of er een oplossing voor het gebrek aan deelname gevonden kan worden. In april werd er ook weer gestart met wedstrijdtrainingen voor een 8-tal "fanatieke" jollenzeilers, georganiseerd door Jaap 508 en gegeven door de professionele trainer Han Beverwijk.

Zoals gebruikelijk, werden er in Loosdrecht vele wedstrijden waaraan Twaalfvoetsjollen kunnen deelnemen georganiseerd. Ik noem er enkele: Onderlinge wedstrijden (maar liefst 18 zaterdagen), Gecombineerde wedstrijden (9 keer), Hemelvaart wedstrijden, het Holland Weekend, Clubkampioenschappen van de Vrijbouter, Clubkampioenschappen van de KWVL, Clubkampioenschappen van HWH, het Nieuw-loosdrecht weekend, de Jolly Midweek (weer georganiseerd bij de Vrijbouter door Rina 834, Jolanda Giezen 886, Ron 658 en Lodewijk 895), het Vrijbouter weekend en helemaal aan het eind van het seizoen de Houtskool cup.

Bij een aantal evenementen werd ook een gezamenlijke maaltijd georganiseerd. Deelname hieraan was meestal ruim voldoende en we zullen dit dan ook blijven organiseren. Iets buiten regio Midden werden ook wedstrijden georganiseerd: Het NK sprint bij Nieuwkoop ging helaas niet door wegens gebrek aan deelname. De prachtige in het brons gegoten wisselprijs voor dit evenement, die door Roderik van Voorst tot Voorst is gemaakt, staat daarom nog even in de prijzenkast op de KWVL in Loosdrecht. Voor andere evenementen waar jollenzeilers uit de regio midden aan deelgenomen hebben zoals de NIWA (op de Nieuwkoopse plassen), en de Alkmaardermeer week is er wel belangstelling, maar de deelname kan nog groter zijn.

Het is niet verwonderlijk dat de deelname van jollenzeilers uit regio midden aan evenementen die in de andere regio's worden georganiseerd afneemt. Als er zo'n groot aanbod is in de regio zelf, is het verleidelijk om in de eigen regio te blijven. Een enkele avonturier gaat op pad naar andere regio's of zelfs naar het buitenland. Uit ervaring weet ik dat dat heel leuk is, maar het vervoeren van de jol, het vinden van onderdak ter plekke is best lastig. Toch zou het goed zijn om volgend seizoen meer uitwisseling te krijgen met regio Noord en regio West. Wellicht kunnen we slaapplekken voor zeilers uit andere regio's aanbieden, misschien is het goed om

klasse evenementen en NK's uit te roepen tot "topwedstrijden" met een apart klassement. Het beschikbaar stellen van jollen tijdens wedstrijden aan zeilers uit andere regio's of zelfs uit het buitenland kan overwogen worden. Elk idee hierover is welkom bij mij en bij het bestuur van de Twaalfvoetsjollenclub.

In de regio hebben we ook de beschikking over de "promojol" Beia van Jules ten Berg. Deze jol werd helemaal gerenoveerd door Donald Schotel.

Helaas is er weinig gebruik van gemaakt. Dat is jammer want de "begeleidingsgroep" heeft besloten dat de jol ook tijdens wedstrijden gebruikt mag worden. Hoe krijgen we nieuwe (jonge) zeilers in de jol? In de regio zijn veel jollen niet of heel weinig in het water geweest. Dat kwam soms door ziekte, lichamelijke klachten en er waren veel redenen op te noemen. Ik wens de zieke en zeilers met lichamelijke klachten een goed herstel toe en we hopen hen volgend jaar weer op de verenigingen en het water te ontmoeten. Als bezitters van een Twaalfvoetsjol die weinig of niet meer in het water komt, hulp nodig hebben bij het te water laten en benieuwd zijn of de jol nog "drijft" of de jol beschikbaar

willen stellen voor goede zeilers die ook eens in een Twaalfvoetsjol willen zeilen, dan zou dat goed zijn voor hun jol en wellicht ook jongere zeilers aansporen om mee te doen. Niet gebruiken van een jol is toch zonde! Afgelopen jaar verloren we de jollenzeilers Max Les en Piet van Zanten (843) en ook Boudewijn Wreesmann (echtgenoot van Annelize). Elders in dit bulletin treft u een in memoriam voor Max en Piet aan. Ik wens de nabestaanden veel sterkte toe.

Er zijn gelukkig ook een aantal nieuwe Twaalfvoetsjollenzeilers in de regio te verwelkomen. Doordat er een nieuwe website in gebruik is genomen, kreeg ik niet meer automatisch bericht dat een nieuw lid zich heeft aangemeld. Mijn excuses dat ik geen contact met elk nieuw lid heb opgenomen, maar u bent van harte welkom. Hopelijk is dit probleem voor het verschijnen van dit Bulletin opgelost en stellen de nieuwe leden zich in dit nummer voor.

Op de woensdagen wordt er ook gebridged op de KWVL en in de wintermaanden bij de golfclub Loenen, door een aantal Twaalfvoetsjollenzeilers. De winnaars van de dag krijgen de wisselprijs uitgereikt en komen op de foto. Samenvattend: Genoeg activiteiten voor jollenzeilers in regio Midden Nederland!

Hero Breuning (Jol 877)

WINTER BIJeenKOMST

Op 15-februari-2023 wordt er een winterbijeenkomst georganiseerd door Regio Midden. Naast een gezellig samenzijn, worden er presentaties gegeven en zal er samen geluncht worden. **Locatie:** KWVL Loosdrecht. **Aanvang** 10.30 uur en einde 16.00 uur. Leden uit andere regio's zijn vanzelfsprekend welkom na aanmelding vooraf (herobreuning@gmail.com)

INTERVIEW MET DE KAMPIOEN

Dit keer met Froukje Romkes, die samen met haar zus Sabine het NK 2024 heeft gewonnen in de Jol 680.

Wie is Froukje?

Froukje is geboren en getogen in Naarden. Haar ouders wonen er nog steeds. Froukje heeft twee zussen: Marije en Sabine. Na haar studietijd in Utrecht, waar zij interieurarchitectuur aan de kunstacademie deed en daarna bouwkunde aan de HTS, verplaatste Froukje haar leven naar Amsterdam. Daar is ze helemaal op haar plek. Ze werkt bij een architectenbureau dat zich vooral bezighoudt met renovaties en transformaties, van klein tot groot en vice versa: grachtenpanden worden appartementen, kantoren worden woningen etc. Bij de nieuw- en verbouw van het KWVL-gebouw was Froukje ook betrokken. Ze hielp met de ontwikkeling van nieuwe kleedkamers en een specifieke opleidingsruimte mét fitness mogelijkheden. En nu met de uitbreiding van de werkplaats, die boven het water wordt gebouwd. Dat leidt, in combinatie met de wensen van de gemeente, tot de nodige uitdagingen.

En dan het NK

Elders in dit bulletin heeft de familie Romkes zelf een 'Jol-Verhaal' geschreven, onder redactie van Tom Fick. Wanneer en hoe 'de Jol' haar plek in de familie heeft gekregen sla ik in dit interview daarom over. Ik heb me hier volledig gericht op het NK op de Braassem. Ik stelde aan Froukje, de nieuwe kampioen, twaalf vragen:

Hoeveel NK's in de Jol heb je al gevaren in jouw leven?

Dat zijn er vele! Ik doe al vanaf mijn 18e mee aan zoveel mogelijk NK's van de 12-voetsjollen. De eerste keer gingen we met een tentje naar Sneek. Het laatste NK op de Braassem was 18 jaar geleden. Soms valt het Jollen-kampioenschap samen met dat van de Pampusklasse. Dat is dan altijd jammer, omdat we ook graag Pampus varen. Ik vaar tegenwoordig vooral samen met Sabine. Vroeger ook nog wel eens met mijn vader of zelfs een paar keer met Marije die zelf eigenlijk niet veel zeilt.

Hoe bepalen jullie wie er stuurt, jij of Sabine? Dat is duidelijk: altijd om en om.

Was de Braassem bekend wedstrijdwater voor je? Nee, dat was het niet. Met de Optimisten – heel vroeger! – hebben we er wel getraind en wedstrijd gevaren. En ook met de Pampus heb ik er wel eens gevaren, maar niet echt veel. In de Jol was het 18 jaar geleden. Ik vond het eigenlijk wel leuk dat ik het water niet goed kende. Het is bekend dat je op de Braassem een kant, een wal, moet kiezen. Ik vaar zelf liever 'op de wind'. Dat was op de Braassem dus een extra uitdaging.

Was de harde wind een voor- of nadeel voor jullie?

Ik houd niet zo van harde wind, maar als Sabine aan boord is komt het altijd goed en kan het ons niet hard genoeg waaien! Het liefst zeil ik zelf eigenlijk met weinig wind, dan vind ik het spelletje leuker. Vroeger vond ik het bovendien sneu voor het bootje. Ik dacht altijd dat het niet goed voor de Jol kon zijn met die harde wind en dan ook nog twee mensen erin. Dan piepte en kraakte alles zo. Ondertussen is de Jol door de jaren heen grondig aangepakt en verbeterd en nu speelt dat niet meer zo.

Hoe heb je het NK dit keer voorbereid?

Eigenlijk vooral logistiek: wie kan er bemannen, de trailer van zolder halen, auto met trekhaak regelen etc. Ik heb nog wel wat tips gevraagd aan Peter (Hoogendam, redactie), mijn stuurman in de Pampus. Hij is zo'n beetje opgegroeid op de Braassem. En verder heb ik wel een paar dagen gekeken wat de wind deed en zou gaan doen: hoe veel wind, vanuit welke hoek, hoe gaat die draaien en wanneer etc. Het was al snel duidelijk dat er véél wind zou zijn. Ik probeer niet naar andere zeilers te kijken. Ik vaar overal mijn eigen wedstrijd. Al heb ik daar dit NK wel wat fouten mee gemaakt door niet verdedigend te varen in het laatste stukje naar de finish...

”

Er is geen bootje wat zo lekker klinkt wanneer je het water langs de gangen hoort kabbelen!

Was dit NK lastig?

In de plas zit een diepe kuil en als er dan veel wind staat, staan er op de randen van die kuil altijd extra hoge golven. Dat maakt het lastig varen. Vrijdag werd er vanwege te veel wind niet gevaren. Op zaterdag voer op een gegeven moment een groot aantal Jollen terug naar de haven, terwijl er eigenlijk nog een wedstrijd gevaren zou moeten worden. Wij waren daarover echt verbaasd. Meestal varen de Jollenzeilers wel, hoe hard het ook waait. Uiteindelijk werd die wedstrijd niet meer gevaren. Achteraf bleek dat een goede beslissing, je wilt wel dat iedereen aan de start kan verschijnen. In alle eerlijkheid woei het ook echt wel erg hard.

Wat betekent dit NK voor jullie?

Véé! Het stond hoog op ons verlanglijstje om kampioen van de Jollen te worden. Elke keer hopen we op een mooie plek – dit keer op een top 3 positie. Vroeger ben ik met de FJ vaak 2 of 3 geworden. Toen was ik daar best tevreden mee... ik weet niet meer waarom ik toen niet harder voor de eerste plek vocht. Nu wilde ik die eerste plaats wel! Zeker toen ik wist dat ik samen met Sabine kon zeilen met die harde wind... we dachten: misschien dit keer dan toch.... De hoogste score was tot nu toe een 4e plek in 2018. Toen voer ik ook met Sabine. Vorig jaar won Sabine het Sprint NK. En nu ben ik heel blij dat we Nederlands Kampioen zijn geworden! Het maakte het extra mooi dat mijn vader, mijn nichtje en Marije bij de prijsuitreiking waren.

En waar staat de beker nu of komt die te staan?

De bekertjes hebben we bij de klassenorganisatie gelaten. Ze mogen niet zoek raken en staan nu veilig bij Rudy. Wel hebben we direct mooie foto's gemaakt met en van de bekertjes. De wimpel, medaille en de prijs van het evenement staan uiteraard wel thuis.

Zijn de titels NK Sprint en Open NK voor jullie gelijkwaardig?

Ja, volledig. Beide titels zijn even waardevol. En het is ook mooi dat Sabine en ik er ieder één gewonnen hebben als stuurman.

Jullie varen meer in de Pampus dan in de Jol. Wat zijn volgens jou de verschillen?

Er zijn er nogal wat!

- Met een Jol draai je makkelijker op een windshift. Bij een Pampus verlies je meer snelheid met overstag gaan.
- Soms is het in het Jollenveld makkelijker je eigen wedstrijd te zeilen. Vaak zijn er bij de Pampuswedstrijden grote velden. Dan is het lastig goed te starten en je vrij te varen.

- De Jol is fysiek een 'hel'! Als je van boord stapt heb je altijd en overal spierpijn. Alles is ongemakkelijk in de Jol 😊 De Pampus is veel comfortabeler! Ik heb echt groot respect voor de Jollenzeilers.

- Zoals gezegd, zijn er vaker echt grote velden bij de Pampuswedstrijden en met soms ook grotere competitie. Dan wisselt bij de Jollen wat meer.

- De Jol is net 'een Optimist voor volwassenen'! Je vaart ze eigenlijk hetzelfde!

- Enige nadeel van de Jol is dat je soms bemanning nodig hebt. Ik laat niet graag iemand zijn weekend vrij houden om hem/haar vervolgens op de kant te laten staan. Dat durf ik alleen Bien aan te doen en vice versa.

Wat maakt dat jullie het Jollenzeilen nog steeds leuk en uitdagend vinden?

De Jol is gewoon een heerlijk bootje om in te varen: handzaam, je bent zo opgetuigd, zo het water op. En daarnaast – zeker zo belangrijk! – we vinden de Jollenzeilers gewoon leuke mensen. Het voelt gewoon allemaal goed. En er is geen bootje wat zo lekker klinkt wanneer je het water langs de gangen hoort kabbelen!

Hoe zien jullie als 'jonge Jollenzeilers' de toekomst van de 12-voetsjol?

Er stappen steeds meer jongere zeilers in – en dat is mooi om te zien. Maar dat doet niet af aan de gezelligheid en het zeilniveau van de ervaren, oudere garde!

Volgend jaar is het NK op Loosdrecht. Is dat extra leuk of legt dat extra druk op jouw schouders?

Het is juist erg leuk. We hopen op veel deelnemers. Varen op eigen water is natuurlijk altijd fijn. En, Sabine stuurt dan, dan is het haar beurt. We kijken er nu al naar uit!

Jacqueline Francoys (Jol 745)

SFEERIMPRESSIE VAN EEN FANTASTISCHE SNEEKWEEK 2024

Al vroeg in het jaar klonk vanuit verschillende hoeken van de Jollenclub de omroep om deel te nemen aan de 87e Sneekweek. Natuurlijk vooral om samen lekker te zeilen, maar ook om alle medezeilers en duizenden bezoekers van de Sneekweek te laten zien dat de 12-voetsjol wellicht de oudste klasse van Nederland is, maar ondertussen springlevend is.

De ambitieuze doelstelling van 40 jollen aan de start werd in de laatste dagen voor de Sneekweek precies bereikt. Met een deelname van zeilers uit alle windstreken en regio's. Omdat niet alle zeilers de hele week konden meedoen besloot de KWS om allemaal tegelijk te starten en niet te splisten in een goud- en zilvervloot. En voor de uitstraling van de 110-jarige jol was dat eigenlijk helemaal niet zo gek. Het was een prachtig gezicht om al die jollen in 1 veld over het wedstrijdwater te zien scheren. En 40 jollen ogen vanwege het mooie gaffelzeil nog mooier dan een veld van 50 O-jollen. De uitstraling was dus fantastisch!

Het zeilweer kon eigenlijk ook niet beter. Met 6 dagen lang temperaturen tussen de 20-25 graden en een voor de jollenklasse vriendelijke wind tussen de 1-3 bft. De bemanningen waren eigenlijk de enige verliezers in deze week,

maar ik heb niemand horen klagen. Regelmatig wachtte de deskundige wedstrijdcommissie even met starten tot er een stabiele wind was en we verzekerd waren van een goede baan zonder "admiraal zeilen".

Om extra aandacht op de jollen en ons 110 jarige bestaan te vestigen, werd op fijn initiatief van Frank Havik op de maandagmiddag een "knock-out" race gevaren vlak voor de hoofdtribune op het starteiland. Ook hierbij ruim 30 jollen die in korte wedstrijden streden om de prijzen. Bij elke ronde ging de beste helft uit een potje door en zo hadden we na ca. 6 rondes met korte wedstrijden van ca. 10 minuten een groepje van 8 boten over die de finale mochten zeilen. Leuk was om te zien dat jong talent Thomas Westerhof van 21 (zoon van Emiel) de finale wist te winnen.

Maar naast het plezier op het water was er ook heel veel plezier naast het water en dan vooral op het starteiland. Vele zeilers waren met hun moederschip of camper naar het starteiland gekomen of sliepen in een huisje op de Potten. Naast de informele borrels hadden we op zondagmiddag de eerste "moederschepenkroegentocht". Daarbij werd op de steiger bij verschillende moederschepen (en naast een moedercamper) op informele wijze per kroeg 1 drankje gedronken. Als de koelkast of -box leeg was trok het gezelschap door naar het volgende moederschip. Vooral de prachtig gevoivoiseerde TRAM van Hans en Anneke Reijers vervulde een hoofdrol in dit evenement. Precies 70 jaar nadat Hans vanuit de Kaag zijn debuut maakte in de 411 op het Sneekermeer.

Een tweede hoogtepunt exclusief voor de jollen was de zonnige borrel bij de Roerkoning. Koele drankjes, heerlijke gerookte paling en live muziek van twee muzikanten trok weer tientallen jollenzeilers naar de waterkant. Bij deze gelegenheid werd Frank Havik als aftreden regiocommissaris Noord in het zonnetje gezet. Zijn opvolger Tseard de Jong werd voorgesteld en onder luidt applaus geïnstalleerd.

Oh ja, er werd ook overdag fel en sportief om de eer en dagprijzen gestreden. De hoofdprijs ging overtuigend naar Pieter Bleeker (888). Daar achter bleef het spannend tot op de laatste zeildag. 2de werd Bart Brijder (766), 3de ondergetekende (355), 4de Floris van der Meer (850) en 5de Sipke Schuurmans (830). Kortom: een fantastische zeilweek en een prachtige reclame voor de jarige jol.

Pieter Prins (Jol 355)

”
Het was een
prachtig gezicht om
al die jollen in 1 veld
over het wedstrijd-
water te zien
scheren

DE PRIJS IS HET BEWIJS

We hebben wisselprijzen en prijzen die de winnaar mag houden. Binnen het bestuur heeft Rudy Kuiters het op zich genomen om de prijzen te inventariseren en te documenteren. Dat wil zeggen een foto, iets over de geschiedenis, waarvoor worden ze uitgereikt, wie de prijs ter beschikking heeft gesteld en waar is de prijs “opgeslagen” en niet te vergeten wie waren de winnaars. De Jollenclub heeft daarvan een bestand met up-to-date gegevens, maar toch incompleet. Alle bestuursleden hebben we gevraagd om waar ze komen te speuren naar Twaalfvoetsjollen prijzen. Foto's te maken en gegevens te verzamelen. Sindsdien speuren wij overal waar we komen in de prijzenkasten of er niet een jollenprijs staat. Daar nemen we dan een foto van en sturen die aan Rudy, liefst met opdracht van de prijs, degene c.q. vereniging of het bedrijf die de prijs instelde. Graag ook met een lijstje jaartallen en natuurlijk vermelding van de winnaars. Doen jullie ook allemaal mee? Voor dit Bulletin hebben we er een paar prijzen uitgepikt. Prijzen die we zelf erg leuk vinden en die de aandacht verdienen. Om te beginnen natuurlijk de zilveren jollen. De royals onder de prijzen. Elke regio heeft een zilveren jol die staan bij KWV de Kaag, de KWV Loosdrecht en in het Noorden.

De zilveren jol van de Kaag

Oorspronkelijk was dit een wisselprijs met als inscriptie: 1914 – 12voetsjol -1979 van der Steur Wisselprijs. In 1979 is deze prijs ter beschikking gesteld aan de Twaalfvoetsjollenclub door de heer en mevrouw van der Steur, ter gelegenheid van het 65 jarig bestaan van de jol. Hij was bestuurslid / voorzitter van KWV de Kaag van 1931 tot 1968. De opdracht van de prijs luidt: Degene die in de tweede wedstrijd op zaterdag en in de eerste wedstrijd op zondag het beste resultaat behaalt tijdens het Pinksterevenement 12-voetsjol, georganiseerd door KWV 'De Kaag' in samenwerking met de Twaalfvoetsjollenclub, krijgt de prijs uitgereikt.

Onze club kent zeer veel prijzen. Heerlijke, mooie en gekke prijzen. Van heel sjiek tot eenvoudig. Door leden zelf gemaakt tot prijzen die door zilversmeden of modelbouwers werden gemaakt. Ze zitten in prachtige kisten of gewoon in een omgebouwd sigarendoosje. Ze zijn niet allemaal van zilver maar ook van brons, rvs, plastic of hout, al dan niet beschilderd. Kortom een variëteit en rijkdom van jewelste.

De zilveren jol van Loosdrecht

De zilveren jol van Loosdrecht wordt uitgereikt op het klassenevenement de Houtskool cup. Er moet een ingewikkelde rekensom worden gemaakt, waarbij de winnaar wordt berekend aan de hand van de resultaten van het Holland Weekend, het Vrijbuiters weekend en de Houtskool Cup. De jol is eigendom van KWVL en naar verluidt is de jol ooit door de jollenzeiler Bob Maas Sr ter beschikking gesteld nadat hij die de prijs zoveel keer had gewonnen dat hij hem mocht houden. (those were the days)

De Friese zilveren jol

De Friese zilveren jol wordt uitgereikt bij het Klassenevenement in Grou. De jol is aangeboden aan de De Twaalfvoetsjollenclub door de heer Wiegel (niet de politicus) op de jaarvergadering van 2017. De prijs is voor de winnaar. Naar verluidt was de jol van zijn vader en die komt weer voor op een oude foto van marine jollen bij Jakarta. Erik van der Meer is bewaarder van de jol. Misschien zijn er nog wel meer zilveren jollen. Mocht u er een weten dan horen we dat graag. voorzitter@twaalfvoetsjollenclub.nl of penningmeester@twaalfvoetsjollenclub.nl. De zilveren jollen zijn pronkstukken, maar we hebben ook prijzen die uitblinken door hun ludieke en vrolijke creativiteit. Voor dit artikel nemen we de Ladderprijs en de Pechprijs eruit. Er zijn er nog meer maar dat is voor een andere keer. Je krijgt de Ladderprijs als je de grootste stijger bent in het jaarklassement. Het is een eenvoudig houten klosje met daarop een gestileerd zilveren

VOORZITTERSPRIJS

LADDERPRIJS

”

laddertje. De prijs wordt opgeborgen in een in jollenkleuren geverfd sigarendoosje bekleed met rode satijnachtige stof. Je ruikt de sigaren nog. Hij is gemaakt en aangeboden (1981) door Hans van Deventer. Eerst voor de beste jeugdzeiler, later voor de grootste stijger in regio west en nu dus voor de grootste stijger in het jaarklassement.

De Pechprijs

Voor de Pechprijs heeft Hans van der Meer in 1974 het onderste deel van een gebroken mast ter beschikking gesteld. Je krijgt hem nadat de ALV in al haar wijsheid, medelijden (een beetje leedvermaak misschien soms ook wel) heeft bepaald wie er de meeste pech met zeilen heeft gehad in het afgelopen verenigingsjaar.

De “Meeste Starts” jaarprijs

De “Meeste Starts” jaarprijs is weer van een heel ander kaliber. Rudy en ik vinden hem eigenlijk de meest charmante prijs van alle. En niet omdat Jaap hem nu al twee keer heeft gewonnen. Nou ja winnen is eigenlijk niet het goede woord; je moet gewoon vaak aan de start verschijnen. Dat is eigenlijk helemaal niet zo moeilijk. Maar wat een prachtig bolletje met een deksel met houten handvatje. Het staat op pootjes van gestileerde visfiguurtjes. Het is een tweede handsje. Er staat op: “Kaagweek 1955 en Kon.Zeil.Roei en Motorboot. Ver. de Kaag”. “Teamprijs 12 Voetsjollen Klasse” en is ingesteld tijdens de Kaagweek van 1955. In 2013 is de prijs herbestemd en voor het eerst uitgereikt als “Meeste starts” prijs aan Leen van Willigen.

Wat prijzen betreft zijn er nog veel meer verhalen te vertellen en te ontdekken. Bijvoorbeeld over de prachtige aardewerken schalen. Daarover meer in het bulletin van volgend jaar. Speciale aandacht voor onze ‘in huis prijzenmakers’. Onze club kent veel getalenteerde mensen; niet allen getalenteerd in het zeilen maar ook in de kunsten. Ze hebben hun talenten op dat gebied ook ter beschikking gesteld aan de club. Roderik van Voorst tot Voorst is er één van. Hij heeft de prijzen gemaakt voor het NK Sprint en voor de 12eplek op het NK. Roderik heeft zich na een carrière als bankier op het beeldhouwen gestort.

Roderik en Jaap kwamen een keer over sprinten te spreken. Daar zou toch eigenlijk een leuke prijs voor moeten komen. Spontaan bood hij aan die te maken. Niemand kon vermoeden dat het een wuft, spannend en woest ding van gewicht en formaat zou worden. Dat is natuurlijk naïef want als je Roderik een beetje kent dan kun je dit soort stoute dingen verwachten. Enfin. We laten het aan u om te bepalen wat het is. Rudy ziet er een zeemeermin in die een jol tot sprinten aanzet, maar Jaap heeft er een ander verhaal bij verzonnen. En wie zou er model hebben gestaan voor de meermin en welke jol met welke stuur-

Wie zou er model hebben gestaan voor de meermin en welke jol met welke stuurman zou het zijn?

man zou het zijn? We laten het aan de lezer om daar over te fantaseren. Een ding is zeker, hij is prachtig (de prijs wel te verstaan) en machtig. Het eerste jaar was het lastig want de gieter was ziek en kon het ding dus niet op tijd in brons gieten. Jaap wordt door Roderik gebeld met een verhaal over zon, warmte en was. Ja de prijs was nog in was en daar moesten we toch extra voorzichtig mee zijn anders dreef de zeemeermin met jol en al van de pedestaal in gesmolten vorm weg. Roderik in alle staten. Duidelijke instructies gevend. Maar nu is hij er in brons. Nu nog heel goed sprinten en uw naam mag erop gezet worden. Rudy en ik gaan ons stinkende best doen. De eerste naam op de prijs is in 2023 die van Sabine Romkes. Eén van de kampioenszusters in jol Oberon 680.

De Goudse beker

We sluiten af met ‘de Goudse beker’. Misschien wel de oudste prijs die we hebben. Er staat op waar die vandaan komt, maar waar diende hij voor? Jaap kreeg hem van zijn voorganger met de woorden “die krijg je als voorzitter maar niemand weet waarom en waarvoor” of woorden van die strekking. We noemen hem nu maar de “Voorzittersprijs”. Na speurwerk zonder resultaat bleek de oplossing van het raadsel toch weer dichterbij dan gedacht. Dat hadden we eerder kunnen bedenken. In het lustrum boek staat dat “de beker dient voortaan de wisselende voorzitter als kelk voor hun jeneverjertje -traditie en attribuut van het voorzitterschap bij vergaderingen”. Zo houden we de voorzitter scherp en misschien ook wel een beetje jolig.

De oorspronkelijke inscriptie van de prijs luidt: Wisselprijs 12 voets standaard jollen, aangeboden door scheepswerf “Akerboom” Boskoop. De eerste winnaar is P. de Mol Wz. 27-10-1918. De prijs werd door de werf ter beschikking gesteld aan de Roei- en Zeilvereniging Gouda. Die vinden hem ergens op zolder en hebben hem bij het lustrum (100 jaar) aan de club aan geboden. Rudy heeft hem opgepoetst en hij glimt weer als vanouds. We proberen het prijzen register zo volledig mogelijk te krijgen. Laat ons weten als u ergens prijzen tegenkomt of misschien op uw eigen ‘zolder’ nog wat heeft liggen. Alle informatie over prijzen is welkom! Mail naar voorzitter@twaalfvoetsjollenclub.nl of penningmeester@twaalfvoetsjollenclub.nl

Rudy Kuiters (Jol 666) en Jaap Wientjes (Jol 508)

PECHPRIJS

MEESTE STARTS

NK 12e PRIJS

SNEEKWEEK

Het was in augustus 1954 en 1955 dat ik met het vrachtschip "Amstel 4" samen met een aantal andere schepen (waarvan 5 jollen) van de Kaag naar Sneek voer om de Sneekweek te gaan zeilen. Het schip bleef in de jachthaven in de stad Sneek liggen en wij konden in het ruim overnachten.

HANS EN ANNEKE REYERS ALS BARKEEPERS OP DE TRAM.

De Friezen kwamen al een aantal jaren met de "Martha" naar de Kaagweek waar de moeder van Sjouke de Goederen de scepter zwaaide, maar voor ons was het de eerste keer. Vanuit de jachthaven moest je iedere dag naar het meer zeilen en dat is afhankelijk van de wind een heel eind over de Houkesloot.

Er waren in Friesland toen maar weinig jollen en de 355, "Trippelaartje" van de familie Mulder uit Langweer was er één van. De moeder van Pieter Prins, Wiek Mulder en tante van Pieter (Heleen Mulder), zeilden in de 355 die hun vader) Karel Hero Mulder voor hen gekocht had als bootje om te leren zeilen. Wiek en Heleen Mulder waren (en zijn nog) ongeveer even oud als ik. De concurrentie was dus niet zo erg groot en ik ging met nogal wat mooie prijzen naar huis.

In 1961 ging ik weer van de Kaag met een motorboot, die ik van een kennis mocht lenen en de jol er achter, het nog niet ingepolderde IJsselmeer over. Dan terug over de IJssel en dat was een hele reis. In 1969 mocht ik weer een motorboot lenen in Deventer en daarna kwam de TRAM waarmee wij vele jaren met het hele gezin naar de Sneekweek gingen en aan het Schareiland lagen.

Op een gegeven moment verscheen daar een prachtige steiger waardoor de oever gespaard en de boot een beetje schoner bleef. Kortom vele jaren zeilplezier waarin de vader van Pieter Prins (Hans Prins) die toen Vaurien zeilde, een keer samen met mij en de andere hoofdprijswinnaars de laatste avond van de Sneekweek in de catacomben van het Amicitia Theater mochten doorbrengen om na ruim een uur op het toneel onze prijs in ontvangst te nemen. Die traditie bestaat gelukkig niet meer.

Hans Prins ging over naar de 355 en was daarin als heel goede zeiler (hij werd ook een keer Nederlands kampioen in de twaalvoetsjol) dus een geduchte tegenstander, evenals zijn zoon Pieter nu. Op aandringen van de Noordelijke jollenzeilers die het 110 jarig bestaan van de jollen een feestelijk tintje wilden geven en het feit dat het 70 jaar geleden mijn eerste Sneekweek was, ben ik met Anneke (die er in 1961 ook bij was) weer met de TRAM naar het noorden gegaan waar inderdaad 40 jollen hadden ingeschreven voor de Sneekweek. Van de deelnemers kwam ongeveer een kwart uit andere regio's dan uit het noorden.

Aangezien ik vrij constant (2 keer 19e) in de middenmoot zeilde weet ik niet precies wat er in de voorste gelederen van het twaalvoetsjollenveld gebeurde en fanatiek de uitslagen uitpluizen is ook niet mijn ding. De hegemonie van Pieter Bleeker vooraan het veld was echter ook van een afstand goed te zien en de andere Pieter (Prins) zat regelmatig voor en/of achter hem, samen met vader en zoon van der Meer en Sipke Schuurmans. De 31 met zijn nieuwe eigenaar, ex-Valkenzeiler en super modelbouwer Olaf Grooten, was ook regelmatig in de voorhoede te zien evenals Bart Brijder. Hans Nieuwland wist op Hardzeildag de hele meute achter zich te houden.

Na terugkeer van de finishlijn maakte Pieter B. nog een mooie foto van mij die hij op de app zette. Het sociale gedeelte was goed verzorgd door de helaas om gezondheidsredenen vertrekkende regio commissaris Frank Havik die in zijn kort maar krachtige jollentijdperk diverse wonderdjes heeft verricht waarvan als laatste een bak met voor iedereen een prachtige gerookte paling bij de door Molenaar aangeboden drankjes.

Na de laatste finish ging de jol weer op het dak van de TRAM en tuften wij via de Langweerder Wielen, waar wij bijna niet langs mochten i.v.m. het Skutsjesilen, naar de Linthorst Homan sluis. Genoemd naar de man die in 1954 commissaris van de Koningin was. Dan ben je weer in Overijssel waar wij de volgende dag 10 uur doorheen voeren om in het noordwestelijkste puntje van de Gelderse Achterhoek te eindigen.

Hans Reyers (Jol 411)

JOLLEN PERENTAART

Ingrediënten:

- Bladerdeeg, (liefst roomboter) op rol of plakjes
- 200 gram amandelspijs
- 50 gram zachte roomboter
- 100 gram crème fraîche
- 1 losgeklopt ei
- 20 gram bloem
- 4-6 niet te rijpe peren bv Conference
- Glas witte wijn, glaasje water, wat suiker en een vanille stokje

Verwarm de oven voor op 200 graden

- Schil de peren en snijd in de lengte in 8 partjes.
- Pocheer ze 5 minuten in de witte wijn met water, suiker en het opengesneden vanille stokje.
- Laat goed uitlekken daarna!
- Roer de zachte boter door het amandelspijs en voeg vervolgens de crème fraîche en het ei toe.
- Als laatste de bloem erdoor roeren.
- Bladerdeeg liefst 8 minuten in een lage taartvorm blind voorbakken (bakpapiertje erop en spliterwten of bonen erop leggen) dan wordt het droger en lekkerder.
- Uiteindelijk het amandelspijsmengsel op het bladerdeeg verdelen en de partjes peer erop schikken.
- Afbakken gedurende ongeveer 40-45 minuten (af en toe kijken!)

Super lekker nog warm met goed vanille-ijs of met slagroom. Ook afgekoeld heerlijk, kortom: altijd goed!

Jacqueline Francoys (Jol 745)

HET GEBRUIK VAN CHAT GPT

om meer te weten
te komen over
zeiltechniek

Afb. 1: Rood geeft het zeilpunt aan, blauw het lateraalpunt.

Afb. 2: Het effect van verder naar voren gaan zitten.

Tijdens een JOS (Jollen Oefenen Samen) training op Loosdrecht, werd er gediscussieerd over technieken om minder te hoeven sturen in de jol en sneller te zeilen aan de wind. Om te weten wat hierover op het internet te vinden is, heb ik de (gratis versie) van ChatGPT een paar vragen (*prompts*) gesteld. ChatGPT zoekt dan in de beschikbare data naar een antwoord en vertaalt dat in het Nederlands. Na elke vraag kwam binnen 5 seconden een antwoord dat ik hier weergeef. Vetgedrukt, staat het aanvullend commentaar van Fred Knitel (845), die ik heb gevraagd de antwoorden van ChatGPT van commentaar te voorzien.

Ten eerste een vraag over het *zeilpunt* (de plaats waar de winddruk op het zeil wordt uitgeoefend). Het zeilpunt wordt ook wel het *aerodynamische zwaartepunt* van de zeilen genoemd en het lateraalpunt de plek van de boot onder water waar de 'weerstand' aangrijpt: het is het hydrodynamische zwaartepunt van de romp en het roer. Het *lateraalpunt* bevindt zich meestal ter plekke van het zwaard. Voor het gemak kan je aanhouden dat het lateraalpunt ook het draaipunt van de boot is. (Afb. 1).

Eerste vraag aan Chat GPT:

Wat is het effect van het verplaatsen van het zeilpunt in een kleine open zeilboot?

Antwoord via Chat GPT:

- Als het zeilpunt in balans is met het lateraalpunt is de boot niet loef- of lijgierig. Als het zeilpunt wordt verplaatst raakt de balans verstoord, wat de boot kan doen afwijken naar loef (de windzijde) of naar lij (van de wind af). Dit betekent dat dit met het roer gecorrigeerd moet worden. Het gebruik van het roer remt echter de snelheid van de jol.
- Het verplaatsen van het zeilpunt naar voren (bv door de mast in de mastvoet naar achter te verplaatsen), zal de boot lijgierig maken (de jol wil afvallen t.o.v. de wind). Door de masttop naar achter te verplaatsen, verplaatst het zeilpunt zich naar achter (de jol wordt meer loefgierig).
- Normaal gesproken zorgt een goede balans tussen het zeilpunt en het lateraalpunt ervoor dat er enige druk op het roer staat om de boot recht te laten varen (de jol is een beetje loefgierig). ***Dit geeft samen met het zwaard of een kiel een beetje een "lift werking".*** Wanneer het zeilpunt te ver naar voren staat, kan het moeilijker worden om de boot recht te houden, omdat de *roerdruk afneemt* waardoor de boot moeilijker te sturen is en mogelijk minder efficiënt zeilt.
- Het is belangrijk om de balans tussen het zeilpunt en het lateraalpunt te optimaliseren om de beste zeilprestaties te bereiken.

Tweede vraag aan Chat GPT:

Wat is het effect van het ophalen van het zwaardje bij een kleine open zeilboot, aan de wind, als het hard waait?

Het antwoord van ChatGPT is:

Het zwaard zorgt voor weerstand in het water en heeft een stabiliserende invloed op de koers van de boot. Wanneer je het zwaard gedeeltelijk of volledig ophaalt, vermindert de laterale weerstand onder water aan de voorkant van de boot. Hierdoor wordt het lateraalpunt meer naar achteren verplaatst, wat invloed heeft op de balans tussen de kracht op het zeil (het zeilpunt) en de weerstand in het water (het lateraalpunt). Dit kan ervoor zorgen dat de boot minder loefgierig wordt. De boot zal dan minder snel naar de wind draaien en neigt eerder tot afvallen. ***Bij ophalen van een zwaard "verlijert" een boot iets meer en dat is bij wedstrijdzeilen belangrijk.***

De derde vraag aan Chat GPT:

Kan je door het optrekken van het zwaard bij een kleine open zeilboot bij harde wind de boot beter rechthouden?

Het antwoord via Chat GPT is:

Door het zwaard van een open zeilboot bij harde wind wat op te trekken, kun je de boot vaak wat makkelijker rechtop zeilen. Dit heeft te maken met de krachten die op de boot werken.

Hier is hoe dat werkt:

- Verminderen van laterale weerstand:*** Door het zwaard gedeeltelijk op te trekken, verminder je de laterale weerstand van de boot in het water. Dit betekent dat de boot minder weerstand ondervindt tegen zijwaartse krachten van de wind, waardoor de boot minder de neiging heeft om schuin te gaan liggen.
- Verminderen van helling:*** Met minder laterale weerstand kan de boot iets meer zijwaarts bewegen, wat helpt om de winddruk op het zeil beter te controleren. Hierdoor wordt de kracht die de boot schuin trekt vermindert, wat jou in staat stelt om de boot met je gewicht (door te hangen) rechtop te houden.
- Betere controle:*** Door minder zwaard te gebruiken en meer te hangen, kun je de krachtbalans in de boot beter beheersen. Het optrekken van het zwaard maakt het iets makkelijker om de boot plat te houden, omdat je de druk op het zeil efficiënter kunt compenseren met je eigen gewicht. Echter, er is een compromis: Drift: Het gedeeltelijk optrekken van het zwaard zorgt ook voor meer drift, omdat de boot minder grip in het water heeft. Dit betekent dat je iets minder effectief hoog (tegen de wind in) kunt varen.

Vierde vraag aan Chat GPT:

Wat is het effect van het buigen van de mast op het zeilen in een kleine open zeilboot bij harde wind?

Antwoord via Chat GPT:

Wanneer de mast buigt in een kleine zeilboot tijdens het

zeilen aan de wind bij harde wind, heeft dit invloed op de balans en de krachten op de boot, maar niet direct op het zwaartepunt van de boot zelf. De mastbuiging beïnvloedt voornamelijk het zeilprofiel en de kracht die op de boot wordt uitgeoefend door de wind. De effecten van een buigende mast zijn als volgt:

- Zeilprofiel verandert:*** Als de mast buigt, wordt het zeil vlakker. Een vlakker zeil heeft minder windvang en genereert minder lift (kracht naar voren) en minder helling. Hierdoor vermindert de kracht die de boot opzij drukt, wat kan helpen om de boot meer onder controle te houden bij harde wind. Door het buigen van de mast gaat het achterlijk meer "open" staan en loost het achterlijk meer.
- Zeilpunt verschuift naar voren:*** Door de buiging van de mast wordt het "zeilpunt" (het punt waar de kracht van de wind op het zeil werkt) naar voren verplaatst. Dit komt doordat het bovenste deel van het zeil minder effectief is en doordat het zeil vlakker wordt.
- Loefgierigheid vermindert:*** Doordat het zeilpunt naar voren verschuift, verschuift het evenwicht tussen de krachten op het zeil en de weerstand in het water (door het zwaard en de romp). Dit zorgt ervoor dat de boot minder geneigd is om naar de wind te draaien. Hierdoor wordt de boot minder loefgierig.

Vijfde vraag aan ChatGPT:

Wat is het effect van verder naar voren gaan zitten in een kleine open zeilboot aan de wind?

Antwoord via Chat GPT:

In het algemeen geldt: Wanneer je verder naar voren gaat zitten, verplaatst je het zwaartepunt van de boot richting de boeg. Dit zorgt ervoor dat de voorkant van de boot dieper in het water komt te liggen, terwijl de achterkant lichter wordt. De voorzijde heeft dan meer grip in het water. Doordat de boeg meer in het water ligt, ontstaat er meer weerstand aan de voorkant. De balans tussen het zeilpunt (waar de kracht van de wind op het zeil werkt) en het onderwater liggende deel van de boot raakt hierdoor verstoord, waardoor de boot meer naar de wind zal willen draaien. Dus, als je verder naar voren gaat zitten in een kleine zeilboot, wordt het zwaartepunt naar voren verplaatst en zal de boot meer loefgierig worden (Afb. 2).

Chat GPT en Hero Breuning (Jol 877)

IN MEMORIAM

MAX LES

DOOR DUUK DUDOK VAN HEEL (753)

Op 10 juni 2024 is Max Les op 92 jarige leeftijd overleden. Max, een geboren Groninger, was een markante figuur in de Twaalfvoetsjollenklasse. In zijn uitspraken was hij duidelijk, soms kortaf en weinig flexibel in de uitleg van reglementen. Hij kon heel leuk vertellen over zijn belevenissen als zeeman.

Volgens het Jollenregister kocht hij in 1979 de jol 623 en doopte haar "Trompje". Max was lid van de K.W.V.Loosdrecht en zeilde actief mee in het wedstrijdscircuit. De laatste keer, dat hij in zijn "Trompje" zeilde was tijdens het prachtige eeuwfeest van de Twaalfvoetsjollenklasse in 2014 in Loosdrecht. Hij heeft er dus 35 jaar mee gevaren.

Hij is tien jaar lang Commissaris Regio Midden geweest en schreef vele wervende e-mails, waardoor de Regio Midden bloeide. Tijdens de jollendiners op grote evenementen hield Max vrijwel altijd een praatje. Tijdens de Hollandweken werden indertijd tijdens de diners limericks gemaakt en voorgedragen over - en tot groot vermaak van de deelnemers. Ook werden er liederen gezongen door de Jollenzeilers bij de dinertafels van de Pampuszeilers en vice versa. Hij kreeg het voor elkaar om tijdens het winterseizoen maandelijks het "Oud Hout" diner te organiseren op de KWVL. Uiteraard een wervende e-mail vooraf en een praatje zowel aan het begin als aan het einde van het diner.

Na zijn jol verkocht te hebben, ging Max op zoek naar een vlet. Samen met Kees ter Laan vond hij een mooie in Groningen, die tot "Hou Vast" werd gedoopt. Aanvankelijk was de vlet van hen samen, maar Kees wilde na een aantal jaren uit het syndicaat en nam Max het deel van Kees ter Laan over. Met de "Hou Vast" heeft Max jarenlang de "Apen Leren Klimmen" begeleid als startschip en rescue. Tijdens wedstrijden voeren vaak een aantal jollenbemanningen met Max mee, die dan makkelijk over konden stappen, als de windcondities daarom vroegen. Ongeveer vier jaar geleden heeft Max besloten om de "Hou Vast" te verkopen. Nu moet de woensdagmiddagtraining het zonder "eigen" volgboot doen.

Met het heengaan van Max is een vaste kracht bij de jollentrainingen en wedstrijden in Loosdrecht verdwenen. We zullen het met de goede herinneringen aan Max moeten doen.

PIET VAN ZANTEN

DOOR JAN GOMBERT (809)

Ter herinnering aan Piet van Zanten in een overdenking van een prachtige tijd.

Na het bericht van het overlijden van Piet gingen mijn gedachten terug naar minstens 60 jaar geleden, toen wij nog min of meer onbezonnen, maar serieus wedstrijd zeilden op Loosdrecht. Piet zat bij Zeilvereniging de Vecht uit Weesp en ik kwam vanuit de Zaan, van Zeilvereniging de Onderlinge. Beide verenigingen huurden gezamenlijk een eiland aan de Drecht, dat eigendom was van de familie Six. De leden van beide verenigingen toverden dat eiland om tot een waar walhalla voor hun leden. De jongelui zetten tenten op, de ouders sliepen in de boot. Piet was een rustige aimabele figuur, die van de beschouwend kant zaken bekeek. Hij zeilde als ik het mij nog goed herinner in een FJ en ik in een 16m². Hoogtepunt was altijd de Witte Huis week en daarna de wedstrijden van de Vrijbouter. Het kon spoken daar bij de start voor de wal bij het Witte Huis. Weer of geen weer, er werd altijd gezeild. Piet was een goede zeiler die met prijzen terug kwam. Hij zeilde ook zeer sportief. Hij was iets ouder dan wij, waardoor je tegen zulke helden opkeek. Zo voelde hij dat zelf niet; hij bleef altijd rustig en bereid jou het nodige te vertellen over waar je wel en niet moest zijn op de plas ivm de draaiende wind.

Grootse herinneringen houd ik over aan de avonden, als we met een sloep van Leen Hoogmoed naar de Uitkijk voeren in Oud Loosdrecht, waar tante Miep de scepter zwaai-

de en van waaruit de hele ploeg inclusief Piet het dorp introk naar jachthaven Van Dijk, waar toen nog jazz festivals waren. Toen we ouder werden en het gezamenlijke eiland weer terug ging naar de eigenaar is er twee keer een reünie geweest van "oud wedstrijdzeilers" uit die periode. Piet was daar vaste gast en veel mooie herinneringen werden dan weer opgehaald. Steevast passeerde het poeren de revue, want daar waren Weespers goed in. Vooral het roken van de paling de volgende dag was een feest op zich. Op één van de reünies nodigde Piet mij uit om ook Pampus te komen zeilen: "Daar hou jij van, want in de 16m² lukte het je ook".

Later kwam ik Piet weer tegen bij de jollenclub, want de Pampus moest helaas weg door de ziekte van zijn vrouw Marjan, die bemande. Hij had de jol gekocht van Rob Franke. "En die was goed, want die was door Leen Hoogmoed gebouwd van cederhout, dus heel licht" Leen had er ook één voor zich zelf gebouwd en die ging er ook hard mee. De laatste keer dat ik Piet sprak was bij de Vrijbouter, bij een voorlichtingsavond in de winter voor de jollen. Hij zeilde toen nog met veel plezier in de jol.

Zo terug kijkend zie je dan na 55 jaar weer al die gezichten voor je en de lol die we hadden. Meer dan de helft van deze mensen zijn er al niet meer; zo ook Piet nu helaas. Generaties zeilers zullen Piet missen.

vintastic.

Een complete lijn
schoonmaakmiddelen.

Op basis van 100% natuurlijk schoonmaakzijn.

Volg je
ons al op?

Ga naar vintastic.com

AMSTERDAMSCH
FIJNHOUT

Houtexpert sinds 1898

VOOR AL UW
HOUTWENSEN

Sierenborch 25, 1046 CJ Amsterdam-West
T 020 688 2100 - WWW.FIJNHOUT.NL

SCHERPEL JACHTWERF

Boothbouwschool, Houten Vletten en Sloepen, Jachthaven, Zeilschool

WWW.SCHERPEL.NL